ULUSAL FİKRİ HAKLAR STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI 2015-2018



ULUSAL FİKRİ HAKLAR STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI 2015-2018

KASIM 2014

İÇİNDEKİLER



KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
AR-GE	Araştırma ve Geliştirme
ATAD	Avrupa Topluluğu Adalet Divanı
BÜGEM	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
EPO	Avrupa Patent Ofisi
GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
HSYK	Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MASAK	Mali Suçları Araştırma Kurulu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OHIM	İç Pazar Uyum Ofisi
PCT	Patent İşbirliği Anlaşması
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu
THGM	Telif Hakları Genel Müdürlüğü
TİTCK	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
TİM	Türkiye İhracatçılar Meclisi
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TRIPS	Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TTO	Teknoloji Transfer Ofisi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
UFHS	Ulusal Fikri Haklar Stratejisi
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
UPOV	Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesi
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Projesi
YASED	Uluslararası Yatırımcılar Derneği
YOİKK	Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
WIPO	Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı

I. GİRİŞ **2**

II. MEVCUT DURUM **4**
2.1. Küresel Durum Analizi 5
2.2. Fikri Hakların Korunmasına İlişkin Ulusal Mevzuat 7
2.3. Kurumsal Yapılanmalar Ve Paydaşlar 7
2.4. Sınai Hakların Kullanım Yaygınlığı 8
2.5. Fikir Ve Sanat Eserleri Üretimi 11
2.6. Durum Analizi 12

III. GENEL AMAÇ VE HEDEFLER **14**
3.1. Genel Amaç 14
3.2. Hedefler 14

IV. HEDEFLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ **16**
A.1. HEDEF 1 16
A.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ 19
B.1. HEDEF 2 19
B.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ 22
C.1. HEDEF 3 23
C.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ 25
D.1. HEDEF 4 26
D.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ 27

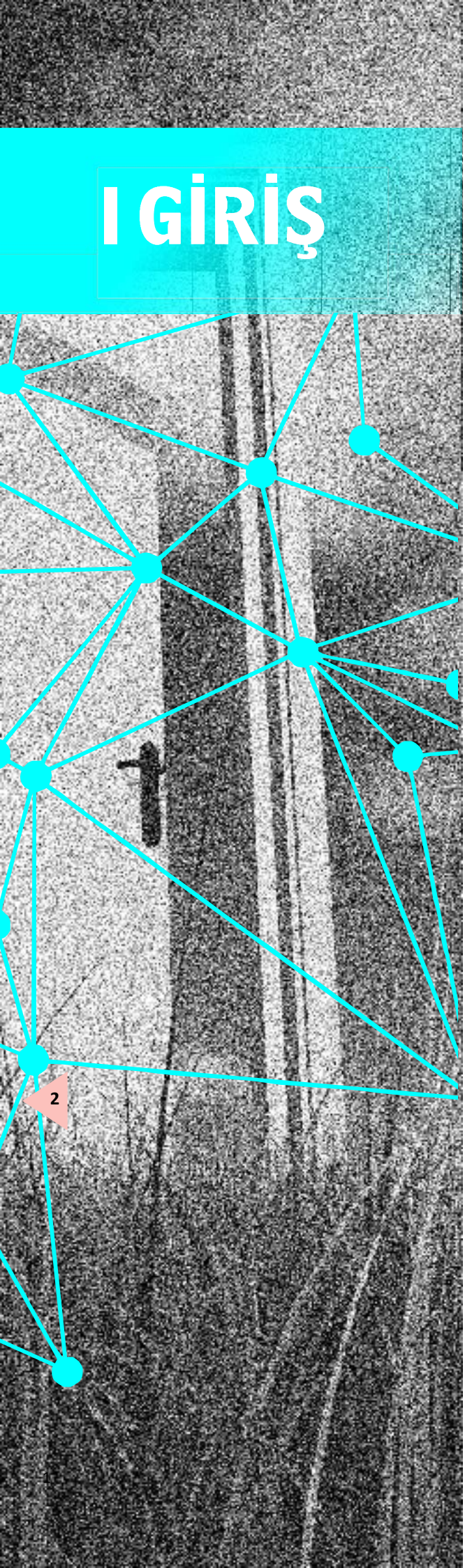
V. STRATEJİNİN UYGULANMASI **28**

EKLER

EK 1. EYLEM PLANI 30
EK 2. KATILIMCI KURUM VE KURULUŞLAR 44
EK 3. FİKRİ HAKLARA İLİŞKİN ULUSAL MEVZUAT 45
EK 4. TÜRKİYE'NİN FİKRİ HAKLAR ALANINDA TARAF OLDUĞU ULUSLARARASI ANLAŞMALAR 48

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sınai Mülkiyet Başvuru Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı 8
Tablo 2: TPE'ye Yapılan Başvuru Sayılarının Küresel Ofislerle Kıyaslanması 10
Tablo 3: Kitap Bandrolü Sayıları 11
Tablo 4: Kayıt Tescil İstatistikleri 11
Tablo 5: Sertifikalı İşyeri Sayıları 12
Tablo 6: Patent Başvuruları Mevcut Durumu ve Beklenen Gelişim 15



I GİRİŞ

Ülkemizde yüz elli yılı aşkın bir süredir mevcut olan fikri mülkiyet sisteminin yasal ve kurumsal alt yapısı son yirmi yıl içerisinde tamamlanmıştır. Hak tesisi ve icrası ile görevli idari kurumlar kurulmuş, ilgili mevzuat yenilenmiş, ihtisaslaşmış bir yargı sistemi oluşturulmuştur. Sistem içerisinde, hakların tesisi ve korunmasına yardımcı olmakla görevli ara yüzler (patent ve marka vekilleri, meslek birlikleri) mevcuttur. Ancak, sistem dinamik bir yapıya sahip olduğundan sürekli bir değişim içindedir. Yeni hak türleri oluşmakta, uygulama araçları geliştirilmekte ve uluslararası düzenlemelere konu olmaktadır. Doğal olarak bu gelişimden kaynaklanan sürekli bir değişim ülkemiz için de gerekmektedir. Zaman içerisinde bu değişimin de gerektirdiği ve sistemin aksaklıklarını gidermeyi amaçlayan bazı önlemler alınmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında, günümüzde fikri mülkiyet sisteminin daha da derinleştirilerek geliştirilmesine yönelik yeni mekanizmalara ihtiyaç bulunmamaktadır. Ülkemiz açısından asıl önemli olan mevcut mekanizmaların etkinliğinin arttırılması, bu sisteme ihtiyaç duyan kişilerin, işletmelerin ve üreticilerin daha fazla bilgilenmesinin sağlanması ve sistemden elde edilecek yarara ilişkin farkındalıklarının artırılmasıdır. Ayrıca kullanıcıların, mevcut sisteminin araçlarından daha fazla yararlanmasının özendirilmesi ve desteklenmesi öne çıkan hususlar arasındadır. Tüm bu faaliyetler sonrasında ortaya çıkan fikri hakların ve bu haklara konu ürünlerin ekonomiye kazandırılması ve ticarileştirilmesinin sağlanması ise bu alana yönelik temel amaç olarak görülmektedir.

Sistem tüm kurum ve kurallarıyla oluşturulmuş olsa dahi hak ihlalleri ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde son dönemde taklit ve korsan ürünler ile mücadelede önemli adımlar atılmış ancak henüz istenen düzeye ulaşılamamıştır. Bu nedenle, uygulamanın güçlendirilmesi ve uygulayıcı kurumların kapasitelerinin artırılması büyük önem taşımaktadır. Ancak taklit ve korsan ürünler ile mücadelede sadece uygulamanın güçlendirilmesi yeterli değildir. Bunun için toplumda emeğe ve emeğin korunmasına saygılı bir bilincin yeterli düzeye ulaşmış olması gereklidir. Bu nedenle, fikrî haklar kültürünün bütün topluma yaygınlaştırılması ve yerleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile sürdürdüğü müzakereler ve tarama süreci sırasında görev ve yetkileri farklı alanlarda olsa dahi, fikri haklar alanında çalışan kurumlar arasında etkin bir iletişim ve işbirliği ortamı yaratılması gerekliliği bütünüyle belirginleşmiştir. Bu noktada, Başbakanlığın 2008/7 sayılı Genelgesi ile Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Bu Kurulun ilk toplantısında alınan öncelikli kararlardan biri de ülkenin fikri haklar alanında bir stratejisinin oluşturulmasıdır. Bu karar, Dokuzuncu Kalkınma Planında yer alan politika hedefini bütünüyle yansıtmaktadır: "Fikri haklar sisteminin ülke ekonomisine etkisi gözetilmek suretiyle, fikri haklar alanında kısa, orta ve uzun vadeli bir strateji belirlenecek ve bu stratejinin uygulanmasına yönelik bir eylem planı oluşturulacaktır."

Bu politika hedefi için gerekli çalışmalar Plan döneminde başlatılmış ancak tümüyle tamamlanamamıştır. Nitekim Onuncu Kalkınma Planında söz konusu strateji hazırlama çalışmalarına yön vermesi amacıyla öncelik alanları politika seviyesinde belirlenmiştir.

Strateji çalışmaları kapsamında Türkiye'deki mevcut durumun tespit edilebilmesi için Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatınca kılavuz niteliğinde hazırlanmış olan anket kullanılmıştır. Bu ankete istinaden hazırlanan rapor analiz edildiğinde Türkiye'deki fikri hakların tescili, hukuki ve cezai korunmasına ilişkin mevzuat ve inovatif destek altyapısının oldukça iyi bir seviyede olduğu gözlenmiştir.

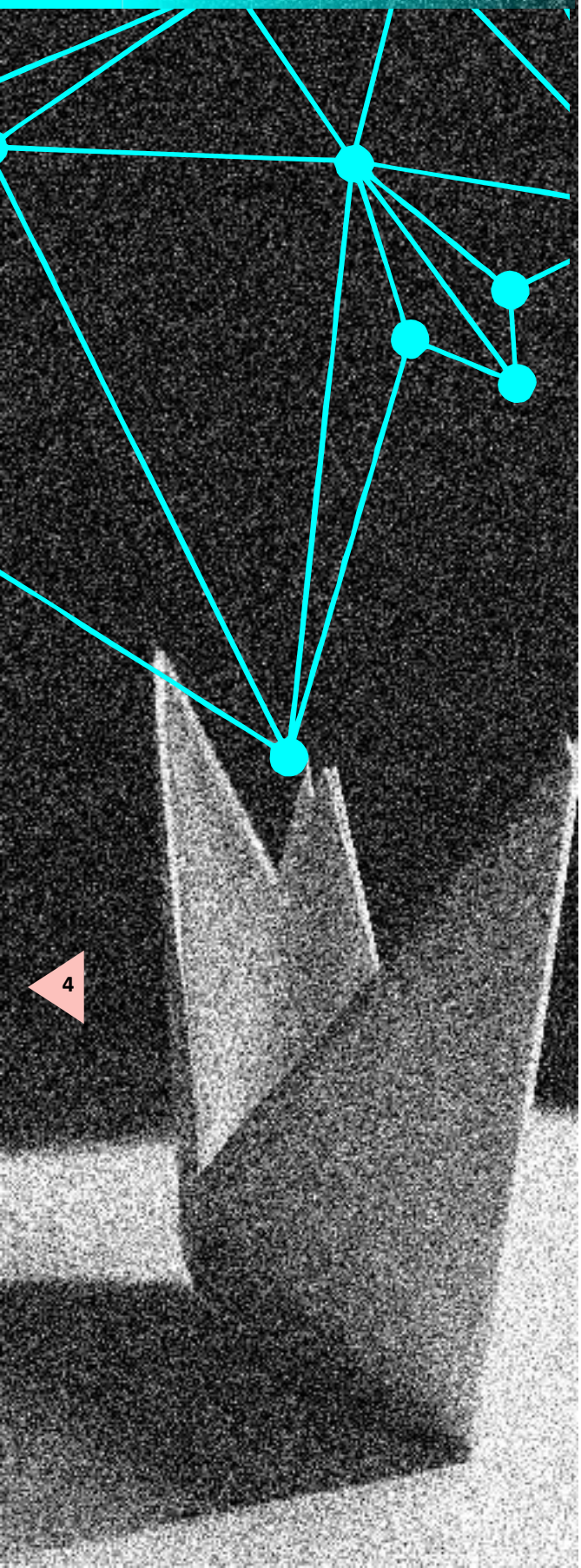
Ancak, değişik platformlarda sektör temsilcilerinin de çoğunlukla ifade ettiği üzere, sistemin işleyişine yönelik sorun alanlarının belirlenmesi ihtiyacı duyulmuştur. Bu kapsamda, ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve yargı mensuplarının katılımıyla biri telif hakları ve diğeri sınai haklar özelinde olmak üzere iki ayrı çalıştay yapılmış ve sorun alanlarının yanı sıra hedeflerin de belirlenmesine çalışılmıştır. Moderasyon tekniğiyle yapılan çalıştaylarda öncelikle sorun ağacı oluşturularak sistemik sorunlar tespit edilmiş, bu sorunlar beş farklı başlık altında birleştirilerek her bir başlık için çalıştay katılımcılarından oluşan ayrı grup çalışmaları sırasında çözüm önerileri geliştirilmiştir. Grupların ürettikleri çözüm önerileri grup temsilcilerince tüm çalıştay katılımcılarına sunulmuş ve tartışmaya açılmıştır. Müzakereler neticesinde olgunlaştırılan öneriler, öncelikli iyileştirme alanları olarak belirlenmiştir.

Çalıştay sonuçlarını özetleyen raporlar hazırlandıktan sonra çalıştaya katılan tüm paydaşlara iletilerek görüş ve önerileri alınmaya başlanmıştır. Yaklaşık üç aylık bir zaman zarfında bu görüşlerin tartışıldığı beş ayrı grup toplantısı yapılarak hedefler ve bunlara ilişkin öncelikli faaliyetler üzerinde geniş katılımlı mutabakat sağlanmıştır. Daha sonra belgenin formatı ve içeriğine yönelik olarak Dokuzuncu ve Onuncu Kalkınma Planları gözden geçirilmiş, bunlara paralel olarak hazırlanan Türkiye Sanayi Stratejisi ile Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi Belgeleri de dikkate alınmıştır. Öte yandan, başta Hırvatistan olmak üzere, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Japonya gibi diğer ülkelerin fikri haklar politika dokümanlarında izlenen yöntem ve yaklaşımlardan da istifade edilmiştir.

Strateji belgesi yapısal olarak oluşturulduktan sonra bu faaliyetlere yönelik eylemlerin belirlenmesi için yine aynı paydaşlar ile koordinasyon sağlanmıştır. Eylemlerin belirlenmesi amacıyla paydaşların kurumsal stratejileri ve hâlihazırda yürütmekte oldukları eylemlerin taranması istenerek özelden genele yönelik bir yaklaşım izlenmiş, uygun olan eylemler belirlenerek plana yansıtılmıştır. Stratejik öncelik olarak çalışma kapsamında belirlenen ancak söz konusu dokümanlarda yer almayan eylemlerin belirlenmesi için paydaşların katılımıyla son bir koordinasyon toplantısı yapılarak tüm öncelik alanlarının eylem planına yansıtılması sağlanmıştır.

Bu itibarla strateji çalışması, fikri hakların korunmasına ilişkin eksende tespit edilebilen mevcut sorunların çözülmesine yönelik yaklaşımı benimsemiş, hakların üretimi ve inovasyonun arttırılması ekseninde ise daha iyi bir inovasyon atmosferi yaratılması prensibinden hareket etmiştir. Strateji hazırlık çalışmalarının değişik aşamalarında yer alan kurum ve kuruluşlar EK-2'de listelenmektedir.

II. MEVCUT DURUM



Türkiye'de fikri haklar sisteminin mevcut durumu tanımlanırken, ülkemizin bu alandaki köklü geçmişinin unutulmaması gereklidir. Nitekim 1850 tarihli Encümen-i Daniş Nizamnamesi, 1857 tarihli Telif Nizamnamesi, 1870 yılında Telif Nizamnamesi'ni tamamlar şekilde Telif ve Tercüme Nizamnamesi, 1910 tarihli Hakk-ı Telif Kanunu telif haklarına ilişkin ilk düzenlemelerdir. Diğer yandan sınai haklarla ilgili ilk yasal düzenlemeler olan Alamet-i Farika Nizamnamesi 1871, İhtira Beratı Kanunu ise 1879 tarihli olup, bu mevzuat Osmanlı Devletinin sınai mülkiyet alanında dünyadaki ilk örnek ülkelerden birisi olmasına vesile olmuştur.

Fikri haklar alanında başlatılan bu önemli çalışmalar Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana giderek artan bir ivme ile devam ettirilmiş ve uluslararası gelişmeler ile ülke ihtiyaçları çerçevesinde mevcut fikri haklar sistemi oluşturulmuştur.

Mevcut durumun ortaya konması sırasında dikkate alınan esaslar, Türkiye'de yürürlükte bulunan ulusal mevzuat, taraf olunan uluslararası anlaşmalar, kurumsal yapılanma ve fikri hakların kullanım göstergeleridir.

2.1. Küresel Durum Analizi

Günümüz bilgi ekonomilerinin temel dayanaklarından birisi bilginin üretildiği andan itibaren sahipliğini ve korunmasını sağlayan fikri haklar sistemidir. Bilgi toplumu olma yolunda hedef belirleyen ülkelerin, güçlü bir fikri haklar sistemi oluşturmadıkça bu hedefe varmalarının pek mümkün olmadığı, varılsa bile sürdürülebilir olamayacağı açıktır. Uluslararası ticaretin en yüksek getirili emtialarının ileri teknoloji ve kültür endüstrisi ürünleri olduğu düşünüldüğünde, ülkelerin fikri haklar alanında son yıllarda giderek artan bir hızda ulusal stratejiler üretmeye ağırlık vermelerinin nedeni daha iyi anlaşılmaktadır.

Yine aynı sebeple, ihraç edilen bu ürünlerin son varış noktalarında da korunmasını teminat altına almak için küresel ölçekte ticareti düzenleyici tedbirler alınması gerekmiş ve DTÖ Anlaşması'na ek olarak TRIPS Anlaşması uluslararası platformda yerini almıştır. Türkiye'nin de taraf olduğu bu Anlaşma, her bir fikri hak türünün korunması için asgari standartları belirlemektedir. Gelişmiş ülkelere kıyasla gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler açısından doğabilecek eşitsizlikler, bu Anlaşmada tanınan bazı esneklikler ile çözülmeye çalışılmıştır.

Uluslararası fikri haklar sistemini düzenleyici özellikleri dikkate alındığında, Birleşmiş Milletlerin bir organı olan WIPO da günümüzün önemli aktörlerinden biri olma özelliğini korumaktadır. WIPO bünyesinde birçok uluslararası anlaşma yürütülmekte ise de, bunlar içerisinde en öne çıkanları patentin uluslararası başvurularına imkân veren Patent İşbirliği Antlaşması, markaların uluslararası tescilini sağlayan Madrid Anlaşması ve Madrid Protokolü, tasarımların uluslararası tesciline ilişkin Lahey Anlaşması ve tüm bunların temelinde tarihi daha eskiye dayanan Paris Sözleşmesi, telif hakları alanında "Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi", "İcracı Sanatçıların, Fonogram Yapımcılarının ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesi", "İcralar ve Fonogramlar Anlaşması" ve "Telif Hakları Anlaşması" bulunmaktadır. Bu itibarla WIPO tarafından yürütülen uluslararası tescil mekanizmalarının ve uluslararası sözleşmelerin neredeyse tamamına ülkemiz üyedir. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ilişkin detaylı liste EK-4'de yer almaktadır.

Bölgesel ölçekte düzenleyici roller göz önüne alındığında, ülkemizin adaylığını sürdürdüğü AB içerisindeki fikri haklar sistemi de önem arz etmektedir. Uluslararası tescili öngören WIPO anlaşmaları daha mikro ölçekte AB sınırları içerisinde Topluluk Markası ve Topluluk Tasarımı adıyla Avrupa Komisyonu organı olan OHIM tarafından gerçekleştirilmektedir ve tescil tüm birlik ülkelerini kapsar. Sistemin önemli bir bileşeni de Topluluk Markası ile ilgili ihtilafları görmek üzere bazı ülkelerde kurulan Topluluk Markası mahkemeleridir.

Diğer taraftan, Üniter Patent ise Avrupa ülkeleri arasında yaklaşık son elli yıldır tartışılan bir konudur. 2012 yılında Komisyonun girişimleriyle gündeme alınan konu ile ilgili nihayetinde 2 tüzük ve bir anlaşma ortaya çıkmıştır. Sadece AB üyesi ülkelerin katılacağı bu düzenlemelere, İspanya, İtalya ve Hırvatistan imza atmamıştır. 2015'te uygulamaya girmesi beklenen Üniter Patentin sadece AB üyesi ülkelere değil, Türkiye gibi ülkelere de etkileri olması beklenmektedir.

AB'nin yakın zamanda ülkemizi de ilgilendiren bir yapılanması OHIM bünyesinde kurulan Avrupa Taklit ve Korsan ile Mücadele Gözlemevi'dir. Gözlemevi'nin kuruluşu, AB Rekabetçilik Konseyi'nin 25 Eylül 2008 tarihli "Korsan ve Taklitçiliğe Karşı Kapsamlı Mücadele Planı" çerçevesinde alınan kararlar arasında yer almaktadır. Avrupa Komisyonu ve Konseyi'nin 19 Ağustos 2012 tarih ve 386/2012 sayılı Fikri Mülkiyet Haklarının Uygulanması ile ilgili Tüzüğü yayımlaması ile beraber Gözlemevi'ne ilişkin görevler OHIM'e devredilmiştir. Gözlemevi, esas olarak tek pazardaki taklitçilik ve korsan eylemlerine ilişkin bilgi düzeyinin ve istatistiklerin iyileştirilmesi, kamuoyu bilincinin artırılması, taklitçilik ve korsanla mücadele konusunda kamu ve özel sektörü içine alan stratejiler ve yürütme/infaz tekniklerinin geliştirilmesi ve bunların yaygınlaştırılması amacıyla kurulmuştur.

Son yıllarda WIPO tarafından kabul gören "telif haklarına dayalı kültür endüstrileri" kavramıyla telif haklarının bu endüstrilerin oluşumu ve güçlendirilmesindeki rolüne vurgu yapılmaktadır.

Diğer taraftan teknolojik gelişmelere paralel olarak son yıllarda hızla gelişen internet kullanımı ve dijital medya, telif hakları bakımından uluslararası alanda tartışılan konuların başında gelmektedir. İnternet kullanımının artışı ile birlikte eserlere erişim oranları da artmakta; bu durum yaratıcı endüstriler bakımından tehdit teşkil etmekle birlikte kültürel ürün ve hizmetlerin sunulabileceği alanın genişlemiş olması nedeniyle yeni fırsatlar da sunmaktadır.

AB, WIPO gibi uluslararası aktörler ile gelişmiş ülkeler son dönemde dijital alanda telif hakları korumasına ilişkin önleyici/cezalandırıcı sistemler üretmeye çalışmaktadır. Uluslararası eğilimler ve ulusal gereklilikler bakımından Türkiye de bu süreci takip etmekte, gerek hukuki anlamda gerekse uygulamaya yönelik düzenlemeleri yapma yolunda ilerleme kaydetmektedir.

AB-Türkiye ilişkileri açısından bakıldığında; Türkiye'de fikri hakların modernleşme süreci AB-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı Kararı ile tesis edilen Gümrük Birliği sonrası hız kazanmıştır. Bu kararın 8 numaralı Fikri, Sınai ve Ticari Mülkiyetin Korunması başlıklı ekindeki yasal düzenlemeler ile bugünkü fikri haklar koruma sistemi tesis edilmiştir.

Katılım müzakerelerinin başladığı 2005 yılı ve tarama sürecinin yaşandığı 2006 yıllarından itibaren Fikri Mülkiyet Hukuku faslında hızlı gelişmeler yaşanmış ve fasıl müzakereleri resmi olarak 17 Haziran 2008 tarihinde başlatılmıştır. Açılış kriteri olarak Türkiye tarafından sunulan ve AB tarafınca uygun görülen Eylem Planı büyük ölçüde uygulanmış ve fasıl müzakereye açılmıştır. Ek Protokolle ilgili kapanış kriterine ilave olarak aşağıda belirtilen teknik kapanış kriterleri getirilmiştir.

1. Komisyonun 3 Nisan 2008 tarihinde Türkiye'ye sunduğu işleyiş esasları çerçevesinde Fikri Mülkiyet alanındaki konularda Türkiye'nin başarılı bir diyalog tesis etmesi,

2. Korsan ve taklit faaliyetlerle mücadeleye ilişkin hakların uygulatılmasında icracı kurumların yeterli idari kapasiteye sahip olmasının sağlanması,

3. Türkiye'nin soruşturmalar, kovuşturmalar ve ihlallere ilişkin hukuki eylemler ve Fikri Mülkiyet Hukuku'nun etkin uygulanmasına dair geliştirilmiş performansı hakkında AB'ye ihraç edilen taklit ve korsan ürünlerin sayısında büyük ölçüde düşüşü de içeren tatmin edici bir ilerleme kaydı sunması,

4. Hakların Topluluk düzeyinde tüketilmesi ve ek koruma sertifikalarının uygulamaya sokulması ile ilgili müktesebat uyumunun tamamlanması ve hakların katılımla birlikte uygulanması.

Birinci kapanış kriteri kapsamında oluşturulan AB-Türkiye Fikri Mülkiyet Hakları Çalışma Grubunun koordinatörlüğünü ülkemiz adına Kültür ve Turizm Bakanlığı yürütmektedir. Söz konusu Çalışma Grubu; kurumsal reformlar, yerel düzeydeki birimler ile koordinasyon, beşeri ve mali kaynaklar, fikri mülkiyet haklarının uygulanması, taklit ve korsanla mücadele bağlamında gümrük, polis, idari ve adli organların merkezi ve yerel uygulamaları, tüketici ve hak sahiplerinin bilinçlendirilmesi, bu alanda devam eden yasama çalışmaları hakkında AB ve Türkiye'deki tecrübelerin paylaşımı gibi konularda karşılıklı bilgi ve görüş paylaşımı amacıyla her yıl düzenli aralıklarla toplanmaktadır. Kapanış kriterleri halen bu alanda yürütülen iyileştirme çalışmalarına esas teşkil etmekte ve strateji çalışmalarına da yön vermektedir.

2.2. Fikri Hakların Korunmasına İlişkin Ulusal Mevzuat

Mevcut durumda fikri hakların korunmasına ilişkin yürürlükteki mevzuat, koruma alanları temel alınmak suretiyle aşağıda listelenmiştir. Türkiye'de koruma sağlanan fikri haklar ve bunlara ilişkin hususlar:

a. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (Eser sahibinin hakları ve bağlantılı haklar)
b. Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Patent ve Faydalı Model)
c. Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
d. Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
e. Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun
f. Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
g. Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun

kapsamında yürütülmektedir. Bunlara ilişkin ek kanunlar, ikincil düzenlemeler ve diğer mevzuat EK-3'te yer almaktadır. Ticari sır, geleneksel bilgi ve kültürel ifadeler konuları itibariyle farklı kanunlar altında korunmakla beraber, müstakil bir düzenlemeye henüz sahip değildir.

2.3. Kurumsal Yapılanmalar ve Paydaşlar

Fikri haklar alanında faaliyet gösteren temel aktörler ve bunların işleyişi, Türkiye'deki koruma altyapısının göstergelerinden biridir. Buna göre;

Türk Patent Enstitüsü; patent, faydalı model, marka, endüstriyel tasarım, coğrafi işaret, entegre devre topografyaları başvurularına ilişkin tescil işlemlerini yürütür. Bu haklara ilişkin uluslararası mevzuat, ulusal mevzuat ve bilinçlendirme faaliyetlerinin asli sorumlusudur. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı faaliyet gösterir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü; telif hakları alanında uluslararası gelişmelerin takip edilmesi, ulusal mevzuatın geliştirilmesi, hak ihlalleriyle mücadeleye yönelik gerekli tedbir ve uygulamaların yürütülmesi ile kamuoyu bilinçlendirme faaliyetleri bakımından asli sorumlu kuruluştur. Bunun yanı sıra fikir ve sanat eserlerine yönelik olarak "kayıt ve tescil", "bandrol" ve "sertifika" işlemlerini yürütür.

Emniyet Genel Müdürlüğü; Türkiye sınırları içindeki telif hakkı ihlallerine ilişkin resen, sınai hak ihlallerine ilişkin şikâyet üzerine hakların korunmasına ilişkin kanunlarda öngörülen işlemleri polis teşkilatı eliyle yürütür. İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösterir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı; Türkiye gümrüklerinde fikri mülkiyet hakkı ihlallerine ilişkin resen veya başvuru esaslı işlem yapma yetkisi çerçevesinde hakların korunmasına ilişkin kanunlarda öngörülen işlemleri yürütür.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı; yeni bitki çeşitleri ile ilgili tescil işlemlerini yürütür ve Türkiye sınırları içinde tarım ve gıda ile ilgili coğrafi işaret veya geleneksel ürün adlarının kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunu denetler.

Fikri ve Sınai Haklar Hukuk/Ceza Mahkemeleri; fikri haklara ilişkin hukuk ve ceza davalarına bakar.

Meslek Birlikleri: Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın idari ve mali denetiminde üyelerinin eser, icra, fonogram, yapım ve yayınlarına ilişkin mali haklarının idaresi ve takibi yetkisi çerçevesinde, bu kullanımlara ilişkin tarifeleri belirleme, sözleşmeleri yapma, gerektiğinde hukuki yollara başvurma gibi görevlerinin yanı sıra korsanlıkla mücadele ve fikri hakların korunması konusunda bilinçlendirme faaliyetlerini de yürütür.

Patent ve Marka Vekilleri: TPE'ye yapılacak sınai hak başvurularında başvuru sahipleri adına Enstitü nezdinde işlem yapmaya yetkili kişilerdir. İlgili kanunda öngörülen koşulları taşımak ve iki yılda bir yapılan yeterlilik sınavında başarılı olmak gerekmektedir.

Yukarıda sayılan kamu kurumları arasında eşgüdüm ve işbirliği üst düzey temsilcilerin katılımıyla Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu tarafından yürütülür. Ayrıca Ekonomi Bakanlığınca yürütülen Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu altındaki Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları ve Ar-Ge Teknik Komitesi çerçevesinde fikri haklar yönetimini ilgilendiren eylem planları oluşturulmaktadır. Son olarak, katma değeri yüksek tasarımlar yaratılması ve Türk tasarımlarının dünyada tercih edilir konuma getirilmesi amacıyla, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla kurulan Türk Tasarım Danışma Konseyi çerçevesinde tasarım stratejisi ve eylem planı hazırlanmıştır. Anılan koordinasyon mekanizmalarına sivil toplum kuruluşlarını temsilen de katılım sağlanmaktadır. Bunlardan en önemli iki kuruluş TOBB ile YASED'dir.

2.4. Sınai Hakların Kullanım Yaygınlığı

Türkiye'de sınai mülkiyet haklarının kullanımı çok eskiye dayanmakla birlikte, kurumsal yapıların tesis edilmesi, Avrupa Birliği müktesebatına uyum süreci ile 1995 yılından itibaren önemli ölçüde artış göstermiştir. Son beş yıl içerisinde bu artış eğiliminin devam ettiği gözlemlenmektedir. Buna göre, ilgili koruma alanlarında yapılan sınai mülkiyet başvurularına ilişkin göstergeler Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Sınai Mülkiyet Başvuru Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı [1]

		1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Patent Başvuru Sayısı	Yerli	170	277	935	3.250	4.087	4.543	4.528
	Yabancı	1.520	3.156	2.526	5.093	6.154	7.056	7.525
Marka Başvuru Sayısı	Yerli	12.815	21.188	48.981	73.142	103.747	97.311	93.320
	Yabancı	3.379	8.195	11.436	11.986	13.976	13.832	15.288
Faydalı Model Başvuru Sayısı	Yerli	38	454	1.896	2.994	3.175	3.726	3.453
	Yabancı	3	17	28	39	69	63	88
Tasarım Başvuru Sayısı	Yerli	2.885	10.030	26.716	29.467	35.451	39.890	43.626
	Yabancı	29	592	1.209	974	1.127	1.330	1.465
Coğrafi İşaret Başvuru Sayısı		25	9	15	35	51	140	90
Islahçı Hakkı Başvuru Sayısı				119	76	112	122	215
Entegre Devre					3		3	

1 Kaynak: TPE, GTHB

Patent başvuruları ve verilen patentlerde yabancı ağırlığı; faydalı model başvuru ve belgelerinde yerli ağırlığı söz konusudur. Son yıllarda yerli faydalı model başvuru ve belge sayılarında ya da artış oranlarında bir azalmadan söz edilebilir. İlk defa 2010 yılında yerli patent başvuru sayısı, yerli faydalı model başvuru sayısını geçmiştir. Bu durum, yerli buluşların niteliğinin yükselmeye başladığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Son beş yıl içerisinde hem yerli hem de yabancı marka başvuru ve tescil sayıları büyük bir artış kaydetmiştir. Bununla birlikte yabancı başvuru sayılarının 2005-2008 dönemindeki %25'lik payı azalan bir eğilim göstermiş ve 2011 yılı itibariyle toplam başvuru sayısının yaklaşık olarak %10'u seviyesinde gerçekleşmiştir. Hazır giyim ve tekstil sektörü ile gıda sektörü marka tescil başvurularında önemli bir paya sahiptir. Bu sektörleri, imalat, bilişim ve hizmet sektörlerine ilişkin marka tescil başvuruları takip etmektedir.

Tasarım tescil başvuruları en fazla, imalat sektörünün içinde yer alan mobilya, tekstil ve vitrifiye alanında yapılmıştır. Yapılan eğitimler, seminerler, bilgilendirme toplantıları başvuru sahiplerinin bilinçlenmesini sağlamıştır.

Coğrafi işaretler bir münhasır hak olmayıp, ürünün gerçek üreticilerini koruyan kolektif bir hak olduğundan kırsal kalkınmaya aracılık etmekte ve ürüne pazarlama gücü katarak ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. 2013 yılı sonu itibariyle Türkiye'de toplam 176 tescilli coğrafi işaret bulunmakta olup, AB nezdinde başvurusu yapılan 4 adet coğrafi işaretten 1 tanesinin AB nezdinde tescili yapılmıştır.

Türkiye yeni bitki çeşitlerini TRIPS Anlaşmasında tanınan seçenek doğrultusunda patent yerine sui-generis bir sistemle korumaktadır. Islahçı haklarına ilişkin işlemleri Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı BÜGEM Tohumculuk Dairesi Başkanlığı yürütmektedir. Bitki Çeşitleri Bülteninde yayınlanan ıslahçı hakkı tescili ile ilgili işlemler 5042 sayılı Kanun ve UPOV Sözleşmesi hükümlerine göre yapılır. Yeni bitki çeşitleri alanında en fazla başvuru ve tescil sırasıyla tarla bitkileri, meyve, sebze ve süs bitkileri şeklinde gerçekleşmiştir.

Entegre devre alanında korumayı sağlayan bir kanun bulunmakla birlikte, bu alanda alınan başvuru sayısı son derece sınırlıdır.

Tablo 2: TPE'ye Yapılan Başvuru Sayılarının Küresel Ofislerle Kıyaslanması [2]

	Orjine göre 2011 yılı ülke içi başvuru sıralaması		
	PATENTLER	MARKALAR	TASARIMLAR
Çin	1	1	1
Almanya	5	4	2
ABD	3	2	9
Japonya	2	8	6
Kore	4	9	3
Fransa	7	3	8
İtalya	9	10	4
Hindistan	10	5	11
Türkiye	17	6	5
Birleşik Krallık	8	11	10

	Orjine göre 2012 yılı ülke içi başvuru sıralaması		
	PATENTLER	MARKALAR	TASARIMLAR
Çin	1	1	1
Japonya	2	3	6
Almanya	5	5	2
Kore	4	9	3
Fransa	7	2	7
ABD	3	4	9
Türkiye	15	6	4
İtalya	9	12	5
Hindistan	10	7	11
Birleşik Krallık	8	11	10

WIPO'nun yıllık olarak yayınladığı Dünya Fikri Mülkiyet Göstergeleri 2011 ve 2012 yılı verilerine göre, yerli fikri hak üretme sıralamasında Türkiye dünya çapında;

- Patent başvurusunda 17'nci sıradan 15'inci sıraya yükselmiştir.
- Marka başvurusunda 6'ncı sırayı korumuştur.
- Tasarım başvurusunda 5'inci sıradan 4'üncü sıraya yükselmiştir.

Aynı dönemde Avrupa ülkeleri arasında yapılan sıralamada ise Türkiye;

- Patent başvurusunda 9'uncu sıradan 8'inci sıraya yükselmiştir.
- Marka başvurusunda 3'üncü sırayı korumuştur.
- Tasarım başvurusunda 5'inci sıradan 2'nci sıraya yükselmiştir.

2 Kaynak: World Intellectual Property Indications 2013, WIPO Economics and Statistics Series, WIPO

2.5. Fikir ve Sanat Eserleri Üretimi

Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülen bandrol, kayıt-tescil, sertifika ve yapımcı belgesi istatistikleri bu alandaki üretimin ve sektör büyüklüğünün önemli bir göstergesidir.

2.5.1 Bandrol İstatistikleri:

Ülkemiz şartları açısından yasal nüsha ile korsan kopyanın ayırt edilmesinde etkin bir denetim aracı olan bandroller, taşıdıkları seri numaraları vasıtasıyla hak sahiplerinin tespiti bakımından da önem arz etmektedir. 5846 sayılı Kanunun 81'inci maddesi uyarınca müzik ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara (kitap) bandrol yapıştırılması zorunludur. Bu zorunluluk yurt içinde üretilen eserlerin yanı sıra ithal edilen eserleri de kapsamaktadır.

Tablo 3: Kitap Bandrolü Sayıları [3]

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
55.759.167	145.682.555	163.165.695	170.324.457	214.414.289	289.193.982	293.257.824	330.017.405

2006-2013 yıllarına ilişkin bandrol istatistikleri incelendiğinde, 2006-2007 yılları arasında %161'lik bir artış yaşandığı dikkat çekmektedir. Bu durum, piyasaya sunulan kitap sayısındaki artışın yanı sıra bandrol sisteminin etkinleştirilmesi sonucunda uygulamanın benimsenmesinin de bir göstergesidir. Ayrıca, 2006 yılından bugüne kadar gerçekleşen bandrol sayılarındaki artış, yayıncılık sektörünün her geçen yıl biraz daha büyüdüğünün göstergesi olarak kabul edilebilir.

2.5.2 Kayıt-Tescil İstatistikleri:

Ülkemizde fikir ve sanat eserleri bakımından kayıt tescil işlemi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülmektedir. Kayıt-tescil işlemi, ülkemizdeki kültürel üretim düzeyine ilişkin istatistikî verilerin elde edilmesi bakımından da önem arz etmektedir. Ülkemizde üretilen veya ithal edilen sinema ve müzik yapımları ile bilgisayar oyunları bakımından zorunlu olarak uygulanan kayıt tescil istatistikleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4: Kayıt Tescil İstatistikleri [4]

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	2.063	3.666	3.392	3.568	3.138	3.595	3.498	3.152
Sinema	2.243	1.926	2.426	1.832	1.986	1.286	956	929
Bilgisayar Oyunu [5]						364	385	181
Toplam	4.306	5.592	5.818	5.400	5.124	5.245	4.839	4.262

Zorunlu kayıt tescil uygulamasına ilişkin, 2006-2013 yılları istatistikleri incelendiğinde; son yıllarda bir azalma eğilimi gözlemlenmektedir.. Bu düşüşte internet ve dijital alandaki gelişmelerin etkili olduğunu söylemek mümkündür.

3 Kaynak: World Intellectual Property Indications 2013, WIPO Economics and Statistics Series, WIPO
4 Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Telif Hakları Genel Müdürlüğü
5 2006-2010 yılları arasında bilgisayar oyunlarına ilişkin kayıt tescil sayıları sinema eserleri kapsamında değerlendirilmiştir.

2.5.3. Sertifika İstatistikleri:

Fikir ve sanat eserlerinin dolum, çoğaltım, dağıtım ve satışını yapan yerler, Kültür ve Turizm Bakanlığınca sertifikalandırılmaktadır. Sertifika sistemi bu alanda faaliyet gösteren işletmelerin denetimlerini kolaylaştırmasının yanı sıra sektör hakkında istatistikî veri elde edilmesine de katkı sağlamaktadır.

Tablo 5: Sertifikalı İşyeri Sayıları [6]

2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.695	2.308	2.616	2.998	4.156	3.699

2.5.4. Yapımcı Belgesi Sayısı:

Ülkemizde faaliyet gösteren sinema ve müzik eseri yapımcılarının Kültür ve Turizm Bakanlığından yapımcı belgesi almaları gerekmektedir. Bu kapsamda 2013 yılı sonu itibariyle Türkiye'de 739 müzik yapımcısı; 769 sinema yapımcısı olmak üzere toplam 1508 yapımcı faaliyet göstermektedir.

2.6. Durum Analizi

Güçlü Yönler:

- Fikri haklar alanında temel ulusal yasal düzenlemelerin yapılmış olması
- Fikri haklar alanında uluslararası sözleşmelere katılımın önemli ölçüde gerçekleşmiş olması
- Fikri haklara ilişkin ulusal düzenlemelerin, uluslararası sözleşmeler ve AB düzenlemeleri ile önemli ölçüde uyumlu olması
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm
- Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, TÜBİTAK ve KOSGEB'in fikrî haklar sistemi ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yönelik destekleri
- Taklit ürünlerin gümrüklerde tespiti konusunda üretici firmalar tarafından eğitilen gümrük personelinin bulunması
- İhtisas mahkemelerinin bulunmadığı ve fikri haklarla ilgili davaların nispeten yoğun olduğu illerde görev yapan hakim ve savcılara bu alanda eğitimlerin verilmiş olması
- Fikri haklar alanında ihtisas mahkemelerinin kurulmuş olması
- Korsan ürünlerin denetimi bakımından ülke çapında ihtisaslaşmış denetim komisyonlarının bulunması
- Fikri haklar alanında görev yapan kurumların kurumsallaşma, etkin hizmet verme ve tanıtım konularında başarılı bir gelişme göstermesi
- Üniversiteler ile sanayi ve ticaret odalarında yaygın bilgi ve doküman merkezlerinin kurulmuş olması
- Paydaş kurumlar arasında işbirliği ve koordinasyonun artmış olması
- Yaratıcı ve yenilikçi fikirler geliştirebilecek yetişmiş insan kaynağı

6 Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Telif Hakları Genel Müdürlüğü

Zayıf Yönler:

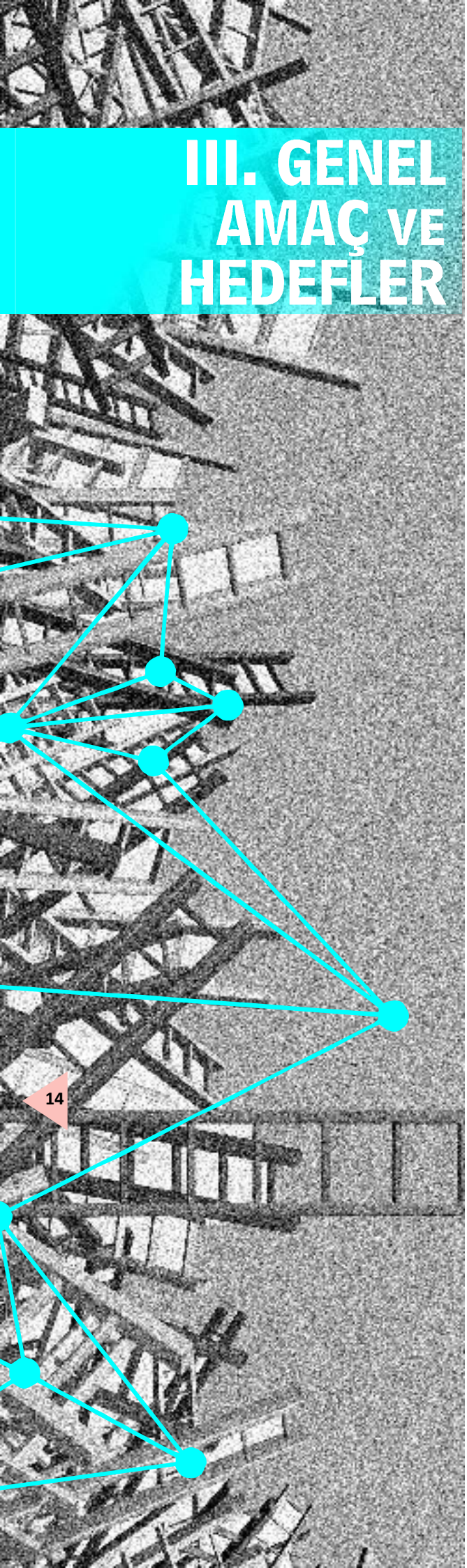
- Yargının yavaş işlemesi nedeniyle hakların etkin korunamaması
- Bilgiye ve yargı kararlarına erişimin güç olması
- Patent ve marka vekilleri meslek kanunu çalışmalarının henüz sonuçlanmamış olması
- Fikrî haklar alanında istatistiki verilerin yetersizliği
- Fikrî haklar alanında çalışan avukatların ve vekillerin bilgi düzeylerinin henüz istenilen seviyede olmaması
- Sınai haklar alanında özel yetkili ve eğitimli kolluk güçlerinin olmayışı
- Fikrî haklar konusunda toplumsal bilinçlenmenin yeterince yaygın olmaması
- Fikrî hakların kapsam ve sınırlarının ilgili kesimlerce yeterince bilinmemesi
- Fikrî haklar alanının hukuk fakültelerinde ve ilişkili diğer bölümlerde ayrı bir uzmanlık alanı olarak yer almaması
- Dünya pazarında tanınan markalarımızın sayıca çok az olması

Fırsatlar:

- Bilgi teknolojilerinin sağladığı olanaklar
- Fikrî haklar, teknolojik yenilik, bilgi çağı konularının Türkiye'de güncel olması
- Dinamik bir ekonomi
- AB ile müzakere sürecinde olmanın yarattığı motivasyon
- Ülkemizin özellikle coğrafi işaretler, gen kaynakları ve bitki türleri konusunda zengin kaynaklara sahip olması
- Ülkemizde yaratıcı sektörlerdeki gelişme eğilimi
- Girişimcilik ruhu ve uzmanlaşma isteği
- Ülkemizdeki genç nüfus oranına bağlı olarak kültür ürünlerine olan talebin yüksekliği
- Dünyada ve ülkemizde fikri haklara dayalı endüstrilerin ülke ekonomilerine olumlu etkileri konusunda farkındalığın artması

Tehditler:

- Kayıt dışı ekonomi (özellikle tekstil, ilaç, gıda ve yazılım sektörlerinde)
- Bilgi teknolojilerinin toplumun ancak küçük bir kesimi tarafından erişilebilir ve kullanılabilir olması
- AR-GE ve inovasyon ekosisteminin istenilen düzeye ulaşmamış olması
- Olası zararları bilinmediği için ve düşük fiyat sebebiyle halkın taklit ve korsan ürünlere yönelmesi
- Teknolojik gelişmelere bağlı olarak korsanlığın boyutunun değişmesi ve mücadelenin güçleşmesi
- Çin ve Uzak Doğu ülkelerinin katma değerli ürün ve hizmetlerde daha ucuz işgücü sağlıyor olması



III. GENEL AMAÇ VE HEDEFLER

3.1. Genel Amaç

Türkiye'nin fikri haklar alanındaki beklentisi, üst politika amaçlarına nitelikli katkı sağlayabilecek bir enstrüman olarak fikri haklar sisteminin mevcut durumdan daha iyi bir noktaya getirilmesidir. Buna göre stratejinin genel amacı aşağıdaki şekildedir:

Fikri hakların korunması ve kullanılması için etkin, yaygın ve toplumca benimsenmiş bir fikri haklar sistemi oluşturularak fikri hakların ve bu haklara konu ürünlerin kalkınma sürecine katkısı arttırılacaktır.

3.2. Hedefler

Belirlenen amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen hedeflere ulaşılması öngörülmektedir:

Hedef 1

Ülke ihtiyaçları doğrultusunda mevzuat ve uygulamanın iyileştirilerek, fikri mülkiyet haklarının etkin biçimde uygulanması.

Hedef 2

Yargı, gümrük ve kolluk hizmetleri başta olmak üzere ilgili birimlerde yeterli beşeri ve kurumsal kapasite oluşturularak, fikri hakların etkin biçimde denetlenmesi ve korunması.

Hedef 3

Piyasa algısı ve değere dönüştürme altyapısı geliştirilerek, fikri hakların ticarileştirilmesine ilişkin mekanizmaların etkinliğinin arttırılması.

Hedef 4

Fikri haklar sistemi konusunda toplumsal bilinç arttırılarak, fikre ve bilgiye saygılı bir bilgi toplumu olma hedefine katkı sağlanması.

Yukarıda belirlenen hedefler, strateji çalışmalarında üretilen hedef alanları ve Onuncu Kalkınma Planı politika önceliklerinin eşleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Hedefler ayrıca Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde hazırlanan Fikri Haklar İhtisas Komisyonu Raporunda belirlenen öncelikler ile örtüşmekte olup, Raporda belirtilen önceliklerden uygun olanlar, ayrıca ilgili hedeflerin altında strateji olarak yer almıştır. Her bir hedef için belirlenen performans göstergelerinde kaydedilen ilerlemeler temel amaca ulaşılması yönünde kümülatif iyileşme olarak yorumlanacaktır. Öte yandan, temel amacın daha makro ve bağımsız göstergeler ile ölçülmesi, stratejinin ölçümünde daha verimli sonuç verecektir. Buna göre,

Temel Amaç Performans Göstergeleri:

Patent başvuru hedefleri

Onuncu Kalkınma Planında yerli patent başvurularına ilişkin hedefler yer almaktadır. Strateji dönemi sonunda söz konusu hedeflere ulaşma derecesi ülkemizdeki teknolojik gelişimin bir göstergesi olabilecektir.

Tablo 6: Patent Başvuruları Mevcut Durumu ve Beklenen Gelişim [7]

	2013	2018
Yerli Patent Başvuru Sayısı [8]	4.510	16.000
Yerli Patent Başvurlarının Toplam İçerisindeki Payı (%) [9]	37	55
Türkiye Orijinli Uluslararası ve Bölgesel Patent Başvuru Sayısı [10]	983 (398EP+585PCT)	2.140
Türkiye Üçlü Patent (Triadic) Başvuru Sayısı [11]	35	167

Küresel sınai hak başvuru sıralamasında iyileşme

WIPO yıllık istatistik raporları açısından 2013 yılında yayınlanan rapor temel alındığında, 2012 verileri doğrultusunda Türkiye ulusal patent başvuruları sıralamasında dünya çapında 15inci ülke olup, Türkiye'nin 2018 yılında ilk 10 içerisinde yer alması hedeflenmektedir. WIPO tarafından yıllık yayınlanan Dünya Fikri Mülkiyet Göstergeleri adlı rapor esas alınacaktır.

Değer içeren fikir ürünü oranlarında artış

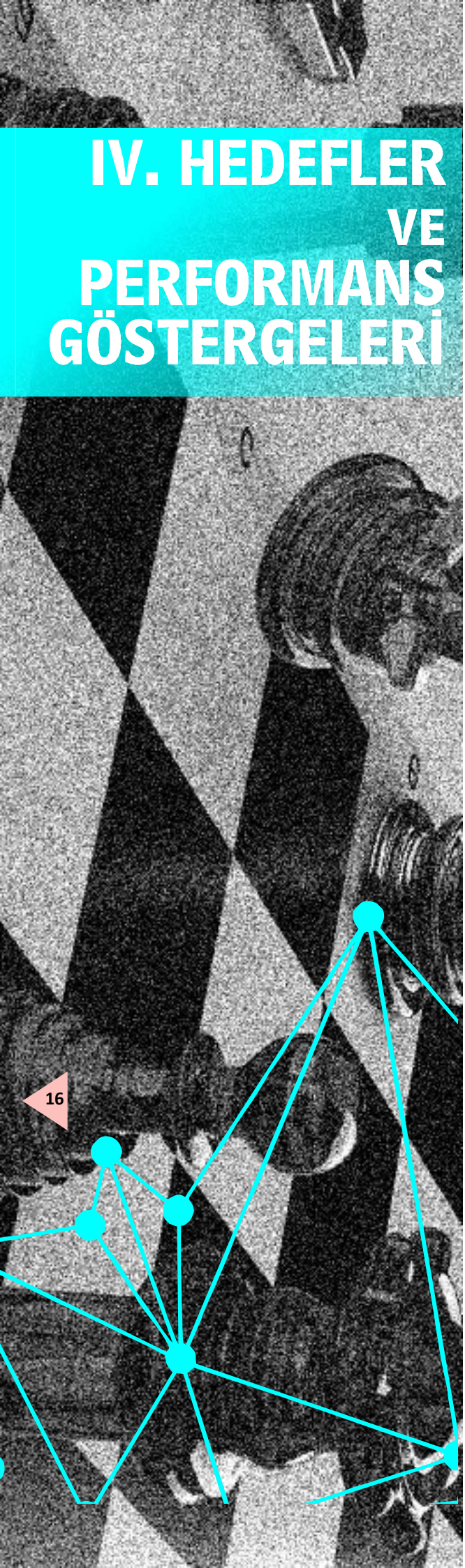
Yerli patent başvuruları açısından, başvuruların verilen patentlere oranı izlenecektir. Mevcut durumda yabancı ofislerin kendi ulusal patent başvuruları açısından bu oran Almanya'da %30, ABD'de %43 ve Japonya'da %68 mertebesinde iken, ülkemizdeki yerli başvurular açısından %20 civarlarındadır. 2018 yılı itibariyle bu oranın en az %30 olması hedeflenmektedir. Veri kaynağı olarak TPE patent başvuruları ve verilen patent sayıları esas alınacaktır.

Telif haklarına dayalı kültür endüstrilerinin yarattığı katma değer, GSYH, istihdam ve dış ticaret paylarındaki artış oranı

Onuncu Kalkınma Planında telif haklarıyla korunan ve dünyada giderek önem kazanan kültür endüstrilerinin izlenmesi ve politika oluşturulmasının önemi vurgulanmaktadır. Strateji dönemi içerisinde de ülkemiz kültür endüstrisinin ölçülmesi ve gelişiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Stratejide belirlenen hedeflere ulaşılması için bu alana yönelik tüm sektör ve faaliyetlerin ekonomik değeri önem taşımaktadır. Bu amaçla başlatılan çalışmaların sonuçları strateji döneminin değerlendirilmesi için önemli bir parametre olacaktır.

7 Kaynak: Onuncu Kalkınma Planı, Kalkınma Bakanlığı
8 TPE'ye yapılan başvurulardır.
9 Uluslararası Patent Başvurusu (PCT) ve Avrupa Patenti (EPC) başvuruları toplamıdır.
10 WIPO Statistics PCT filings by country of origin (http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/pct/)
11 2010 yılı değeridir.



IV. HEDEFLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

A.1. HEDEF 1:

Ülke ihtiyaçları doğrultusunda mevzuat ve uygulamanın iyileştirilerek, fikri mülkiyet haklarının etkin biçimde uygulanması.

Fikri haklar sürekli değişen ve gelişen bir alandır. Dünyada bu alanda sürekli bir değişim yaşanmaktadır. Söz konusu değişim ülkemizdeki sistemi de etkilemekte ve güncellenme ihtiyacı yaratmaktadır. Türkiye'nin fikri haklar alanındaki mevzuatı 1995 yılından bu yana sürekli olarak geliştirilmeye devam etmiş, uygulama alanında önemli mesafeler kaydedilmiştir. Ancak, ülke içi uygulamalar sonucunda görülen bazı aksaklıklar ve dünyada ortaya çıkan gelişmeler ve eğilimler göz önüne alınarak 2005 yılında sınai haklar mevzuatında değişiklik çalışmalarına başlanmıştır. Çalışmaların sonucunda hazırlanan kanun tasarıları yasalaşma imkânı bulamamış, son olarak 2013 yılında mevcut KHK'larda değişiklik yapılmasına ilişkin yeniden bir kanun tasarısı hazırlanarak TBMM'ye sevk edilmiştir.

Sınai haklarla ilgili mevzuat büyük ölçüde AB mevzuatından ve uluslararası sözleşme metinlerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Ancak bu düzenlemeler kanun yerine KHK ile yapıldığından, sınai haklar mevzuatının cezai hükümleri Anayasa Mahkemesinin kararlarıyla iptal edilmiş bulunmaktadır. Söz konusu iptal kararları nedeniyle özellikle markalarla ilgili davalar düşmüş ve dava konusu mallar serbest bırakılmıştır. Bu durumu düzeltmek üzere, markalara ilişkin cezai hükümleri düzenleyen bir yasa (21 Ocak 2009 tarih ve 5833 sayılı Kanun) çıkarılmış ancak patent, faydalı model, tasarım ve coğrafi işaretler açısından benzer bir çalışma yapılamamıştır.

1951 tarihli 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu; uluslararası sözleşmeler ve teknolojik gelişmelere uyum ve korsan faaliyetlerle mücadele gibi amaçlarla birçok kez değişikliğe uğramıştır. En son 2008 yılında Temel Ceza Kanunlarına uyum amacıyla 5728 sayılı Kanunla değişikliğe

uğrayan 5846 sayılı Kanun'da, AB müktesebatı ile tam uyumun sağlanması ve uygulamadan kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla yeni bir değişiklik yapılması gündemdedir.

Paydaşlar açısından bakıldığında, ülkemizde faaliyet gösteren meslek birlikleri sayısının fazla oluşu, tek elden lisanslama yapılmasını güçleştirmekte ve meslek birlikleri arasında yapılan ortak protokollerle bu güçlük aşılmaya çalışılmaktadır. Mevcut mevzuat aynı sektörde faaliyet gösteren meslek birliklerinin ortak lisanslama yapmasına cevaz vermekle birlikte, bu husus yasal olarak zorunlu bulunmamaktadır. Bu bağlamda öncelikle aynı sektörde faaliyet gösteren meslek birliklerinin tek çatı altında örgütlenmelerini temin eden ve toplu hak takibinin daha etkin işleyişini sağlayan bir mevzuat düzenlemesine ihtiyaç bulunmaktadır. İlgili mevzuatta yapılacak değişiklikleri takiben meslek birliklerinin veri tabanlarının eşleştirilmesi de dâhil olmak üzere bir takım sistemsel çalışmaların yapılması gerekmektedir. Diğer taraftan meslek birliklerinin üyelerini temsilen yargıya başvurmaları sürecinde temsil kabiliyetleri ile ilgili uygulama farklılıkları doğmakta, bu kapsamda temsil yetkileri ile ilgili açık bir hükmün yasada yer almasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Patent ve marka vekillerinin işleyişini denetleyen bir yasal mekanizma bulunmamaktadır. Mesleki anlamda kabul gören prensiplere aykırı davranıldığında idari bir yaptırımla karşılaşılmaması sebebiyle hak sahiplerinin mağduriyetine sebep veren durumlar yaşanmaktadır.

Hakların korunması aşamasında önemli yeri olan ihtisas mahkemelerinde sıkça bilirkişi görüşüne başvurulmaktadır. Ancak, gerek bilirkişilerin rapor hazırlaması için gereken süre, gerekse bu raporların geç tanzim edilmesi, yargılama sürelerini uzatmaktadır.

Öngörülen Faaliyetler:

Mevzuatın iyileştirilmesi için; patent, marka, endüstriyel tasarım ve coğrafi işaretlere ilişkin ülke ihtiyaçları doğrultusunda gerekli düzenlemeler cezai hükümlerle birlikte yasalaştırılacaktır. Patent mevzuatında öngörülen işçi buluşlarına ilişkin yönetmelik çalışmaları tamamlanacaktır. Tüm düzenlemelerde yürürlükteki AB müktesebatına uyum gözetilecektir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda yer alan cezai tazminat hükmü uygulamadan doğan ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenlenecek, toplu hak yönetiminin daha etkin işlemesini sağlayacak şekilde düzenleme yapılacaktır. Başta TRIPS olmak üzere uluslararası anlaşmalarda tanınan istisna kapsamlarının analizi için akademik çalışmalar teşvik edilecek ve ülke ihtiyaçlarına cevap verebilecek niteliktekilerin ilgili kanunlarda yer alması sağlanacaktır.

Patent ve marka vekillik sisteminin daha etkin çalışması için; vekillik sınavları uygulamaya yönelik bilgileri ölçecek şekilde yeniden tasarlanacak ve vekillere belirli periyodlarla verilecek teorik ve pratik eğitim sonunda güncel gelişmeler doğrultusunda yetkinlikleri ölçülecektir. Sistemin denetlenebilirliği açısından; sınai mülkiyet hakları ile ilgili konularda temsil yetkisini kullanan patent ve marka vekillerinin disiplin cezası gerektirecek fiillerini ve bu fiillere uygulanacak yaptırımları belirleyen hukuki çalışmanın yapılması sağlanacaktır.

Bilirkişilik sisteminin daha etkin çalışması için; ihtisas mahkemesi hâkimlerinin bilirkişiye müracaat gerekliliği yönündeki algısını azaltma yönünde Yargıtay üyelerinin katılımıyla uluslararası örneklerin ele alınacağı çalıştaylar düzenlenecektir. Bilirkişi tayininin kaçınılmaz olduğu hallerde emniyet mensuplarının aldıkları eğitimlerin göz önünde bulundurulması sağlanacaktır. Bilirkişi raporunun yazılması sırasında dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin bilirkişilere yönelik sistematik eğitimler düzenlenecektir.

Bilirkişiler için uzmanlık şartı aranması ve atamasına yönelik kriterler belirlenecektir. Bu kriterlerin uygulamaya geçirilmesi için yasal düzenlemelerde imkân tanınan esneklikler çerçevesinde sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılacaktır. Çözümü özel teknik ve bilgi gerektiren konuların kapsamını açıklayan bilgi kitapçıkları hazırlanacaktır.

Mevzuatın uygulama birliğinin güçlendirilmesi için; Yargıtay, bölge adliye mahkemeleri, ilk derece mahkemeleri, ATAD ve TPE kararlarının tartışıldığı düzenli toplantılar ve geri bildirimi içeren bir mekanizma oluşturulacaktır. Arama el koyma, depolama ve imha sürecindeki teknik sorunlar analiz edilerek çözüm yolları araştırılacaktır. Marka temsilcileri (hak sahipleri) tarafından emniyet birimlerine verilen uzmanlık seminerlerinin sistematik bir mekanizma çerçevesinde sıklaştırılması sağlanacaktır. TPE inceleme kılavuzları belirli aralıklarla gözden geçirilerek ihtiyaca ve gelişmelere göre güncellenecek ve geliştirilecektir. Fikri haklar alanında görev yapan hâkim ve savcılara yönelik eğitimlerin HSYK ile koordinasyon içerisinde periyodik olarak yapılması sağlanacaktır. Alanda çalışan uygulayıcılar ve ilgili kamu personeline birlikte verilecek eğitim yoluyla paydaşlar arasındaki iletişim ve bilgi paylaşımı arttırılacaktır. Yetkili mahkemeler ve Yargıtay kararları sistematik şekilde organize edilerek erişilebilirliği sağlanacaktır. Meslek birliklerine verilen yetki belgelerinin hukuki mahiyeti ve kapsamına açıklık getirilecektir.

Tescil altyapısının güçlendirilmesi için; TPE personelinin fikri haklar hukuku alanında güncel gelişmelere ilişkin eğitim alması sağlanarak kapasitesi arttırılacaktır. TPE kararlarına karşı açılan davalara ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararlarının hukuk müşavirliği ile ilgili daire uzmanları arasında paylaşımını sağlayan sistem etkinleştirilecektir. TPE veritabanının UYAP ile entegre edilmesi sağlanacaktır. Marka başvuruları başta olmak üzere, ilana çıkış sürelerinin kısaltılmasına yönelik süreçler iyileştirilecektir. TPE nezdinde coğrafi işaretlerden sorumlu ayrı bir daire başkanlığı kurulacaktır.

Patent araştırma ve inceleme kapasitesinin arttırılması ve maliyetlerinin düşürülmesi için; TPE inceleme uzmanlarının EPO veya Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi ofislerde staj yapmaları sağlanacaktır. Tüm patent başvurularının araştırma-inceleme işlemlerinin yurt dışındaki anlaşmalı ofislere bağımlı olmaksızın TPE tarafından düzenlenmesine yönelik mevcut altyapı geliştirilecektir. Patent İşbirliği Sözleşmesi altında Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi yetkinliği için gerekli fiziksel yatırımlar ve uzman alımı yapılacaktır.

Meslek birlikleri ile ilgili yapısal etkinliğinin arttırılması için; birliklerin daha şeffaf şekilde işleyişi sağlanacaktır. Birliklerin tek çatı altında faaliyet göstermelerine yönelik hukuki ve sistemsel altyapı oluşturulacaktır.

A.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Yargılama süreleri [12]
İhtisas hukuk ve ceza mahkemelerinin yıllık ortalama karar süreleri esas alınacaktır. Veri kaynağı olarak Adalet Bakanlığı'nın adli istatistikleri kullanılacaktır.

İhtisas mahkemelerinde bilirkişi kullanımı/dava sayısı oranı
İhtisas hukuk mahkemelerinde yıllık açılan dava dosyasına karşılık aynı yıl içerisinde bilirkişi görüşüne başvurulan dosya sayısının oranı hesaplanacaktır. Veri kaynağı olarak Adalet Bakanlığı'nın adli istatistikleri kullanılacaktır.

Sistemin etkinliğine ilişkin sektörel algı seviyesi
Fikri haklar alanında faaliyet gösteren meslek grupları arasında yaptırılacak düzenli anketler ile sistemin işleyişine ilişkin algı seviyesindeki değişiklikler gözlemlenecektir. Veri kaynağı olarak THGM, TPE ve TOBB tarafından yıllık olarak yaptırılacak anketler esas alınacaktır.

Yayınlanan mevzuat sayısı
Fikri hakları ilgilendiren alanlarda yıl içerisinde yayınlanan kanun, kanun hükmünde kararname, yönetmelik ve benzeri yasal düzenlemeler izlenecektir. Veri kaynağı olarak ilgili kurumlarca yapılan bildirimler doğrultusunda Resmi Gazete esas alınacaktır.

B.1. HEDEF 2

Yargı, gümrük ve kolluk hizmetleri başta olmak üzere ilgili birimlerde yeterli beşeri ve kurumsal kapasite oluşturularak, fikri hakların etkin biçimde denetlenmesi ve korunması.

Fikri haklara ilişkin yasaların yaptırımları ile ilgili birden fazla kurum vardır. Bunlar;

- Polis teşkilatı- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü
- İl Denetim Komisyonları
- Jandarma teşkilatı- İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı
- Gümrük teşkilatı- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Yargı teşkilatı

şeklindedir. Her bir kurumun teşkilat kanununda görev alanları belirlenmiştir.

12 Bu gösterge A1 ve B1'de öngörülen tedbirlerin ortak etkisi ile ölçümlenecektir ve B2'de ifade edilen süreler ile paralel olacaktır.

Yurtiçi taklit ve korsan ile mücadelede yürütülen adli işlemlerde Cumhuriyet Başsavcılıkları, İl Emniyet Müdürlükleri, İl Jandarma Komutanlıkları ve Gümrük Müdürlükleri görev yapmaktadır. İdari işlemler ise 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında; genel kolluk, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile meslek birlikleri temsilcilerinden oluşan ve 81 ilde faaliyet gösteren Denetim Komisyonlarının bandrol denetimi ile sağlanmaktadır. Coğrafi işaretlerin denetimi için coğrafi işaret tescil başvurusunda bulunan kişi ya da kuruluş, herhangi bir dernek, birlik veya benzeri örgütten oluşan tarafsız bir denetim komisyonu oluşturmakla ve denetim raporlarını 10 yılda bir TPE'ye sunmakla yükümlüdür. Buna ek olarak 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu gereği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın "Gıda ve Tarım Ürünlerine Yönelik Coğrafi İşaretlerin Denetimi" konusunda görevi bulunmaktadır.

Fikri haklar alanındaki uyuşmazlıkların uzmanlık gerektirmesi sebebiyle bu tip davaların eğitimli hâkimler eliyle görülmesini teminen, fikri haklara ilişkin mevzuatta ihtisas mahkemelerinin kurulmasına dayanak teşkil eden hükümler eklenmiştir. İstanbul'da 6 Hukuk, 7 Ceza Mahkemesi, Ankara'da 4 Hukuk, 2 Ceza Mahkemesi, İzmir'de 1 Hukuk, 1 Ceza Mahkemesi olmak üzere toplam 21 adet FSH ihtisas mahkemesinde, 22 hâkim görev yapmaktadır. HSYK kararı ile ihtisas mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde fikrî haklarla ilgili davalara bakma yetkisi 1 veya 3 numaralı (bir mahkeme varsa 1 numaralı 3'ten fazla ise 3 numaralı olan) asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerine verilmiştir.

Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının eğitimi konusunda; stajyer hâkim ve Cumhuriyet savcılarının hizmet öncesi eğitiminde, Fikri ve Sınai Haklar İhtisas Mahkemelerinde görevlendirilecek hâkim ve Cumhuriyet savcılarının görevlendirilmelerinden önceki eğitiminde ve ihtisas mahkemelerinde görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının hizmet içi eğitiminde sistematik bir fikri haklar eğitim programı bulunmamaktadır. Bu mahkemelerde görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcıları, Bakanlıklar arası işbirliği ve çeşitli uluslararası kuruluşlar tarafından organize edilen eğitim programları ile Türkiye Adalet Akademisi tarafından organize edilen hizmet içi eğitim programları vasıtasıyla eğitim almaktadırlar.

Taklit ve korsan ürünlerle mücadele kapsamında gümrük teşkilatı, emniyet teşkilatı ve il denetim komisyonları, hak sahipleri ve marka temsilcileriyle iletişime geçmekte zorluklar yaşamaktadır. Bu durum süresi içinde işlem yapılamaması sebebiyle ürünlerin ticaret alanından çıkartılmasına engel olmaktadır. Taklit ve korsan endüstrisinin ülkemizin ulusal ekonomisindeki hacmi ve ekonomiye olan etkilerinin (vergi kaybı, istihdam kaybı, vs.) anlaşılabilmesi ve doğru tedbirlerin belirlenmesi için sektörel sorunların da irdelendiği resmi raporlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Tescilli coğrafi işaretlerin tescilde belirtilen özelliklere göre üretiminin denetlenmesi için kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonun arttırılması gerekmektedir.

Fikri haklarla ilgili ihtisas mahkemeleri kararları ile Yargıtay kararlarının tüm paydaşların erişimine açık olması gerekmektedir.

Fikri haklar alanında çalışan kurumların eşgüdümlü kapasite artışını öngören ilk çalışma, AB ile 7. fasıl müzakereleri kapsamında açılış kriteri olarak belirlenen Eylem Planı çerçevesinde yürütülmüştür. Bu eşgüdümün devam eden yansıması 2 no'lu kapanış kriterinde de görülmektedir. Onuncu Kalkınma Planında da öngörülen bu hedef doğrultusunda yürütülecek faaliyetlerin çerçevesi genel hatlarıyla aşağıdaki hedefler ile uyumlu olacaktır.

Öngörülen Faaliyetler:

Coğrafi işaret denetimlerinin etkinleştirilmesi için; coğrafi işarete konu ürünün spesifikasyonları tanımlanırken ölçülebilir ve kontrol edilebilir kriterler belirlemek üzere GTHB ile TPE arasında koordinasyon mekanizması oluşturulacak ve bilimsel çalışmalar teşvik edilecektir.

Yargı etkinliğinin arttırılması için; Yargıtay hâkimlerinin fikri haklar ve özellikle bu hakların teknik boyutu yoğun olan alanları ile ilgili konularda kapasitelerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Patent sistemini yoğun kullanan sektörlere yönelik ihtisas mahkemesi hâkimlerinin kapasitesi arttırılacaktır. Bazı uyuşmazlıklar bakımından alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ve arabuluculuk sistemi teşvik edilecektir. Ele geçirilen taklit ve korsan materyalin depolanması konusunda hukuki ve idari çözüm yollarının araştırılması sağlanacaktır. İhtisas mahkemelerinin yurt çapında yaygınlaştırılması için çalışmalar sürdürülecektir. İhtisas mahkemesi olmayan illerde Asliye Hukuk Mahkemeleri yerine Ticaret Mahkemelerinin sınai haklara ilişkin davalara bakmaya yetkili kılınması hususunda analiz çalışması yapılacaktır. Yargıtay'da bir hukuk ve bir ceza dairesinin münhasıran fikri ve sınai haklarla ilgili uyuşmazlıklarla ilgilenmek üzere görevlendirilmesi sağlanacaktır. Fikri hak ihlalleri ile mücadele kapsamında, arama ve el koyma kararlarının ihtisas mahkemeleri bulunan yerlerde ihtisas mahkemeleri yerine sulh ceza mahkemelerince verilmesinden kaynaklanan sıkıntıların aşılmasına yönelik düzenlemeler üzerinde çalışılacaktır.

Taklit ve korsan endüstrisinin hacminin belirlenmesi için; fikri hak ihlallerine ilişkin veriler uygulayıcı kurumlarca derlenecektir. Fikri hak ihlallerinin ülke ekonomisine yansımalarını (kayıt dışı istihdam, vergi kaybı, vs.) gösteren raporlar hazırlanacaktır. Öne çıkan taklit endüstrileri doğrultusunda sektörel önlemler belirlenecektir. Çalışma konularına göre dava konusu olup hukuki süreci tamamlanan olaylar kamu/özel sektör tarafından duyurulacaktır.

Kolluk birimlerinin etkinliğini artırmak için; kolluk bileşenlerini bir araya getiren teorik, uygulamalı ve koordinasyon ağırlıklı eğitimler düzenlenerek eşgüdüm ve işbirliği arttırılacaktır. Güvenlik birimlerine mevzuat hakkında düzenli bilgi akışının sağlanması amacıyla gerekli mekanizmalar (seminerler, mevzuat ve içtihatlara güncel erişimin sağlanması, vb.) hayata geçirilecektir. Güvenlik birimlerinin etkin ve anında denetim yapabilmesi ve suçun delillendirilmesi için gerekli teknik cihaz ve araçlar temin edilecektir. İl denetim komisyonlarının, korsanlıkla mücadeledeki etkinliğinin arttırılmasına yönelik iyileştirme alanları tespit edilecektir. İl denetim komisyonlarına Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılması ve Maliye Bakanlığı'nın denetimlerde etkin rol oynaması sağlanacaktır. Fikri hak ihlallerinin vergi ziyanı ve vergi kaçakçılığı gibi mali suçlar yönünden incelenmesi ve ihlaller sonucu elde edilen gelire el konulması yönünde yasal düzenleme yapılacaktır.

Transit geçişlere ilişkin uygulamaların etkinliğinin arttırılması için; transit geçiş konusunda Gümrük Kanunu, Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun, Yeni Bitki Çeşitlerine Dair Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun, Patent KHK, Markalar KHK ve Tasarım KHK'sı ve yargı kararları (ATAD ve Yargıtay) birlikte değerlendirilerek ortak bir politika belirlenecektir. Sahte tanımlamasının marka ihlalini konu aldığı hususunun uygulayıcılarca benimsenmesi sağlanacaktır. Uygulamalara ilişkin hak sahiplerine bilgi verilmesine yönelik gerekli altyapı özel sektör ve kamu işbirliğiyle geliştirilecektir.

Dijital korsanlıkla mücadele etkinliğini artırmak için; içerik sağlayıcının ya da servis sağlayıcının tebligat adresinin yurt dışı olması durumunda işlevsiz kalan mevcut tebligat sistemi yeniden düzenlenecektir. Teknolojik araçların geniş kullanıcı kitlesini oluşturan genç nüfusun fikri mülkiyet konusunda ve ihlal durumunda karşılaşabilecekleri yaptırımlar hakkında bilgilendirilmesi sağlanacaktır. Dijital alanda içerik paylaşımı başta olmak üzere ihlal teşkil eden eylemlerle mücadeleye yönelik adli ve idari tedbirler geliştirilecektir. Dijital korsanlıkla mücadele alanında uzman bir birim kurulması hususu değerlendirilecektir.

B.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Yargılama süreleri [13]

İhtisas hukuk ve ceza mahkemelerinin yıllık ortalama karar süreleri esas alınacaktır. Veri kaynağı olarak Adalet Bakanlığı'nın adli istatistikleri kullanılacaktır.

Hazırlanan sektörel analiz raporlarının sayısı
Taklit ve korsan hacmi, ulusal ekonomiye etkileri gibi alanlarda hazırlanan ve kamuya sunulan raporların sayısı esas alınacaktır.

Sistemin etkinliğine ilişkin sektörel algı seviyesi

Fikri haklar sektöründe faaliyet gösteren meslek grupları arasında yaptırılacak düzenli anketler ile sistemin işleyişine ilişkin algı seviyesindeki değişiklikler gözlemlenecektir. Veri kaynağı olarak THGM, TPE ve TOBB tarafından yıllık olarak yaptırılacak anketler esas alınacaktır.

Kolluk kuvvetlerince yapılan operasyon sayıları ve el konulan taklit ve korsan materyal oranları

Polis, gümrük ve il denetim komisyonlarınca yapılan operasyon sayıları ve bu operasyonlarda el konulan taklit ve korsan materyale ilişkin istatistikî veriler izlenecektir. İlaveten, AB tarafından yayınlanan Gümrük Faaliyet Raporunda Türkiye çıkışlı olup AB gümrüklerinde el konulan taklit ürünlere ilişkin verilerle kıyaslaması yapılacaktır. Veri kaynağı olarak ilgili kurumlarca hazırlanacak istatistikler ve AB raporları esas alınacaktır.

Coğrafi işaret denetim raporlarının sayısı

GTHB tarafından yapılan denetimler ve başvuru sahipleri tarafından yaptırılan denetim raporlarının sayısı takip edilecektir. Veri kaynağı olarak GTHB ve TPE'nin ilgili birimlerinin verecekleri bilgiler esas alınacaktır.

13 Bu gösterge A1 ve B1'de öngörülen tedbirlerin ortak etkisi ile ölçümlenecektir ve A2'de ifade edilen süreler ile paralel olacaktır.

C.1. HEDEF 3 :

Piyasa algısı ve değere dönüştürme altyapısı geliştirilerek, fikri hakların ticarileştirilmesine ilişkin mekanizmaların etkinliğinin arttırılması.

Sınai hakkın ticarileştirilmesi; üniversite ve araştırma kurumlarınca, çeşitli destek mekanizmaları kullanılarak sağlanmaktadır. Az sayıda üniversitede veya teknoparklarda bulunan TTO'lar bu alanda hizmet vermektedir. Ancak bunların çok yakın zamanda faaliyete başlamış oldukları dikkate alınmalıdır. Her ne kadar teknoloji transfer ofisi sayısının artışı öngörülmekte ise de, mevcut ofislerin ihtiyaç olan yerlerde ihtiyacı karşılayabilecek altyapı ve uzmanlara sahip olması da öncelikler belirlenirken göz önünde tutulmalıdır.

Potansiyel ticarileştirme ortakları ile araştırmacılar, TTO'lar ve internet siteleri (eşleştirme siteleri) aracılığıyla proje pazarı etkinliklerinde bir araya gelmektedir.

Türkiye'de faaliyette bulunan finans kurum ve kuruluşları, ileri teknoloji ve Ar-Ge yatırımlarının barındırdığı riske karşın düşük getiri elde edilebileceği ihtimali nedeniyle söz konusu alanlara kaynaklarını yönlendirememektedir. Dolayısıyla, söz konusu yatırımların finansmanı adına alternatif teşkil edebileceği düşünülen girişim sermayesi modelleri incelendiğinde ise, bu modellerin Türkiye'deki uygulamalarında teknolojik yatırımların özellikle Ar-Ge sürecini destekleyecek yapı ve büyüklükte olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 23. toplantısında alınan;

- Ar-Ge Yoğun Başlangıç Firmalarını Etkinleştirmek ve Sayılarını Artırmak Amacıyla Politika Araçlarının Geliştirilmesi,
- Üniversitede Yenilikçiliğin ve Girişimciliğin Tetiklenmesi Amacıyla Politika Araçlarının Geliştirilmesi,

kararları çerçevesinde teknoloji transferini teşvik edecek çalışmalar başlatılmıştır. Türkiye Sanayi Stratejisi Eylem Planında teknoloji transfer ofislerinin etkinleştirilmesi ve araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesi başlıklı iki eylem bulunmaktadır.

Öte yandan, teknolojik ilerlemenin hızlandırılması için devlet tarafından sağlanan desteklerin ve uygulamadaki yatırım finansman modellerinin ihtiyaçları karşılayacak düzeyde olmadığı yönünde algı bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, araştırmacılara yönelik fikri haklar eğitim programı bulunmaması, hızlandırıcı ve inkübatörlerin yeterli sayıda ve etkinlikte olmaması, Ar-Ge desteklerinin birçok kurum tarafından verilmesi sebebiyle karışıklık yaşandığı yönünde geri bildirim alınmaktadır. Ayrıca bu alanda çalışan akademisyen ve akademik çalışma sayısının arttırılması gerekmektedir.

Sınai hakların ticarileştirilmesinin yanı sıra fikri hakların ekonomik bir değer olarak ölçülmesi konusu da önem kazanmaktadır. Bugüne kadar telif hakları kavramı, eser sahiplerinin haklarının korunması ve bu yolla kültürün geleceğe aktarılmasının sağlanması bağlamında, daha çok hukuki yönüyle ele alınmış olmakla birlikte son dönemde ekonomik yönüyle de önem kazanmıştır. Yeni yatırımlar bakımından cazip hale gelen ve telif haklarıyla korunan sinema, müzik ve bilişim alanlarının “kültür endüstrileri” haline dönüşmesi neticesinde bu ürünler, ülke ekonomilerinde son derece önemli bir paya sahip olmaya başlamıştır.

Bu çerçevede telif haklarının korunmasına yönelik politikalar; bu alanın kültür endüstrilerinin oluşumu ve geliştirilmesindeki rolünün farkındalığıyla yeni bir boyut kazanmış ve telif hakları ile korunan sektörlerin endüstrileşmesine ilişkin çalışmalar ön plana çıkmıştır. Kültür endüstrilerinin güçlendirilmesine yönelik politikaların tespitinde kültür endüstrisinin ekonomik büyüklüğünün ortaya konması ve endüstrilerin göstergelerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda, ülkemizin 21.yüzyıl büyüme eksenlerinden biri olan kültür endüstrilerinin geliştirilmesi amacıyla, telif hakları koruması kapsamında yer alan eserlerin yaratılması, üretilmesi, dağıtımı veya kamuya iletimiyle ilgilenen ve bu endüstrileri oluşturan sektörler tanımlanmalı, GSMH içindeki payları, dış ticaret büyüklükleri ve yarattıkları istihdamın ölçülmesi çalışmaları yapılmalı ve bu çalışmalar sağlıklı istatistiki veriler ışığında güncellenerek tüm sektör temsilcileri, yatırımcılar, akademisyenler, sektörel politika belirleme yetkisine sahip kurumlar ve kanun koyucularla paylaşılmalıdır.

Bu bilgiler ışığında UFHS çerçevesinde öngörülen faaliyetler aşağıdadır.

Öngörülen Faaliyetler:

Buluşların ticarileşmesinin kolaylaştırılması için; proje pazarı etkinlikleri arttırılacaktır. Buluşçulara iş planı modelleri oluşturma ve yatırımcılarla network kurma gibi konularda eğitim verilmesi sağlanacaktır. Fikri mülkiyet piyasası oluşturulacaktır. Bu kapsamda ülke örnekleri incelenerek fikri mülkiyet haklarının ticari değer olarak alınıp satılabildiği bir piyasa sistemi kurulmasına yönelik yasal altyapı çalışmaları gerçekleştirilecektir. Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) konusunda farkındalık yaratılması sağlanacaktır. Koruma altına alınan buluşlara sağlanabilecek teşvikler örnek ülke uygulamalarıyla analiz edilecek ve halen verilmekte olan desteklerin etkinliği arttırılacaktır. Patent yarışmaları düzenlenecektir.

Hızlandırıcı ve inkübatörlerde fikri haklara verilen önemin arttırılması için; hızlandırıcı ve inkübatörlerde yer alan firmalar ile fon desteği alan firmalara özel fikri haklar eğitimleri düzenlenecektir. Sınai hak korumasının göz ardı edilmesinin doğuracağı somut örnekleri içeren başarı ve başarısızlık hikâyelerin paylaşımı sağlanacaktır. Buralarda çalışan personelin patent değerleme ve lisans sözleşmeleri konusunda ihtisaslaşması sağlanacaktır. Hızlandırıcı ve inkübatörlerin kendi sektör/teknoloji alanlarında uzmanlaşmaları ve bu alanlarda kendi uzman ağlarını oluşturmaları sağlanacaktır. Ar-Ge yoğun başlangıç firmalarının artırılmasına yönelik teknolojik girişimcilik destek programlarına yapılan başvurularda fikri hak sahipliğini belirleyecek bilgilerin yer alması sağlanacaktır.

KOBİ ve girişimcilerin fikri hakların kullanımına özendirilmesi için; görsel ve yazılı medyada sınai haklara ilişkin destek veren kurumların ve desteklerin reklam yoluyla duyurulması sağlanacaktır. KOBİ ve girişimciler özelinde mevcut destekler hakkında eğitim ve tanıtım faaliyetleri düzenlenecektir. Başarılı KOBİ patentleri ödüllendirilecektir. Başarı ve başarısızlık hikâyelerinin KOBİ'lerle paylaşılması sağlanacaktır. Destek değerlendirme sürecinde patent haritaları ve teknolojinin durumu araştırılarak KOBİ'lerin katma değeri yüksek yeni teknoloji alanlarında üretime teşvik edilmesi sağlanacaktır. KOBİ'lere destek veren kuruluşlar tarafından fikri hakların korunmasının zorunluluğu ve faydasına yönelik tanıtım yapılacaktır.

Akademisyenlerin fikri haklar alanında çalışmalarını teşvik etmek için; teknoloji transfer ofislerince akademisyenlere sınai haklar ve inovasyon konusunda eğitim verilmesi sağlanacaktır. "Fikri Haklar Hukuku" doçentlik alanı oluşturulacak ve bu alanın anabilim dalı olarak kabul edilmesi için çalışmalar sürdürülecektir. Başta coğrafi işaretler olmak üzere fikri haklar alanındaki bilimsel çalışmaların mevcut fikri mülkiyet teşviklerinden yararlanmaları sağlanacaktır.

Teknoloji yönetimi yetkinliğinin arttırılması için; teknoloji yönetimine ilişkin eğitim programları tasarlanacaktır. Üniversitelerde buluş yönetim sistemi oluşturulacaktır. Süreci yönetecek sınai hak uzmanları TPE tarafından sistematik olarak eğitilecektir. Stratejik amaçlara hizmet eden nitelikli patentler teşvik edilecektir. Patentlerin değere dönüşme oranlarının belirlenmesi sağlanacak ve kullanılan istatistiklerde düz patent sayısı yerine öncelikle değere dönüşebilen patent sayıları dikkate alınacaktır.

Fikir ve sanat eseri üretiminin teşvik edilmesi için; ülkenin sosyoekonomik yapısının incelenmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır. İlk-orta-lise ve üniversite eğitiminde sanat eğitimine ağırlık verilerek ve yaratıcılığı teşvik edici faaliyetler düzenlenerek öğrencilerin üretici kapasitelerini geliştirmeleri sağlanacaktır. Fikir ve sanat eserinin üretimine ve topluma sunulmasına yönelik devletin maddi ve manevi desteği çeşitlendirilecek ve bu alanda devlet-özel sektör işbirliği geliştirilecektir.

Telif hakları alanının ölçümlendirilmesi için; fikir ve sanat eserleri üretimine ilişkin istatistiki verilere kaynak oluşturacak ekonomik göstergeler belirlenecek; ilgili birimlerden derlenen istatistiki veriler raporlanacaktır. THGM'nin idari kayıtları ile ilgili meslek kuruluşlarının kayıtlarının, idari amaçlar dışında istatistik de üretmek amacıyla bir bütün olarak yeniden tasarlanması sağlanacaktır. İstatistik Konseyi'ne üye olan Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerisiyle Resmi İstatistik Programı çerçevesinde, TÜİK'le ortaklaşa THGM kayıtlarını iyileştirme çalışması yapılması sağlanacaktır. Kayıt iyileştirme çalışması tamamlandığında, THGM'de Fikir ve Sanat Eserleri Veritabanı oluşturulması ve TÜİK'le ortaklaşa belirlenen istatistiklerin ve göstergelerin, THGM tarafından üretilmesi ve raporlanması sağlanacaktır.

C.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Fikri haklar alanında yayınlanan tez çalışmaları sayısı

Üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programları çerçevesinde fikri hakları konu alan tez çalışmalarının sayısı yıllık bazda takip edilecektir. Veri kaynağı olarak YÖK tarafından web tabanlı yönetilen Ulusal Tez Arşivi ve Ulusal Toplu Katalog esas alınacaktır.

Lisans sözleşmeleri sayısı

TPE nezdinde kaydedilen lisans sözleşmeleri ile TTO'ların yıllık bazda buluşlara ilişkin sanayi ile imzaladığı fikri hakların kullanımına ilişkin lisans sözleşmelerinin sayısı takip edilecektir. Veri kaynağı olarak TPE verileri ile hem mevcut olan hem de yıl içerisinde kurulan TTO'ların verileri esas alınacaktır.

Teknoloji Transfer Ofislerince yapılan patent başvuruları

TTO'ların yıllık bazda buluşlara ilişkin yaptıkları patent başvurularının sayısı takip edilecektir. Veri kaynağı olarak TPE veritabanı esas alınacaktır. Bu kapsamda veritabanına kayıtların doğru girilmesi için başvuru formlarında gerekli revizyonlar yapılacaktır.

Fikir ve sanat eserlerinin üretimi

Strateji kapsamında belirlenen ekonomik göstergeler çerçevesinde hazırlanan istatistikî veriler doğrultusunda fikir ve sanat eserlerinin sayısı yıllık bazda takip edilecektir. Veri kaynağı olarak TÜİK'in yayınladığı istatistikler esas alınacaktır.

D.1. HEDEF 4:

Fikri haklar sistemi konusunda toplumsal bilinç arttırılarak, fikre ve bilgiye saygılı bir bilgi toplumu olma hedefine katkı sağlanması.

TPE tarafından 2004 ve 2005 yılları arasında iki algı araştırma anketi yaptırılmıştır. Bu anketlerin sonuçlarına bakıldığında, şirketler özelinde, en çok bilinen iki kavramın marka tescili ve patent hakları olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların yaklaşık yarısı, marka tescili ve patent hakları kavramlarını doğru tanımlayabilmişlerdir. Bununla birlikte coğrafi işaretlerin korunması ve tasarımların korunması kavramlarının tanınırlık ve bilinirlik düzeyi oldukça düşüktür. Özellikle, bahsi geçen kavramların tümünü kapsayan bir kavram olarak "sınai mülkiyet hakları" kavramının tanınırlık düzeyinin çok aşağılarda olması dikkate değer bir durumdur. Deneklerin sadece %8,8'i bu kavramı daha önce duyduğunu ve anlamını bildiğini belirtirken, yapılan detaylı sorgulamada böyle düşünenlerin ancak %50'sinin kavramı doğru bildiği tespit edilmiştir. Genel örneklem içinde sınai haklar kavramını doğru bilenlerin oranı sadece %4,4'tür. Araştırmada yer alan şirketlerin çok büyük bir kısmı, sınai hakları zedeleyecek bütün uygulamalara karşı olduklarını ve söz konusu hakların korunması için gerekli tedbirlerin alınmasından yana olduklarını beyan etmişlerdir.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca, 2010 yılında, Gazi Üniversitesi işbirliğiyle, korsan üretimlere ilişkin toplumsal algı araştırması yapılmıştır. Deneklerini büyük oranda üniversitede okuyan genç nüfusun oluşturduğu anketlerde ortaya çıkan sonuca göre korsan denildiğinde insanların aklına öncelikle film ve müzik gelmekte, kitap ise bunlardan sonra gelmektedir. Deneklerin dörtte biri, satın aldıkları ürünün korsan olup olmadığıyla ilgili değildirler. Korsanlık sözcüğünün tüketiciler nezdinde fikri hak gaspını başka bir deyişle hırsızlığı yansıtmakta yetersiz olduğu da raporda vurgulanan diğer bir husustur. Bu kapsamda bilgi yönünden çok ciddi bir eksiklik gözlenmemekle birlikte, toplumsal vicdanı güçlendirmek ve piyasanın denetlendiği duygusunu pekiştirmek amacıyla kampanyalar düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Fikri haklar konusunda eğitim kurumlarında farkındalık düşük seviyededir. Ancak uzun dönemde FATİH projesinin uygulanmaya başlanması ile birlikte e-içeriklerin hazırlanması vb. konularında bu alanın gündeme gelmesi olasıdır.

Ayrıca, 2006 yılında TPE ve MEB Talim ve Terbiye Kurulu arasında yapılan işbirliği neticesinde, Teknoloji ve Tasarım Dersi müfredatına sınai haklar hakkında bilgiler ve özellikle patent ve tasarım konuları dâhil edilmiştir.

Hukuk fakültelerinin hemen hepsinde fikri mülkiyet hukuku seçmeli ders olarak verilmektedir. Ayrıca bazı hukuk fakültelerinin yüksek lisans ve doktora programlarında kredi saati yeterli düzeyde fikri mülkiyet hukuku dersi verilmektedir. Ülkemizde bu alanda özel olarak akademik çalışmalar yapan herhangi bir fikri mülkiyet hukuku enstitüsü bulunmamakta olup, Ankara Üniversitesi'nde tesis edilen yüksek lisans programı ilk kez 2013-2014 eğitim yılında öğrenci almaya başlamıştır. Ayrıca, sınırlı sayıda üniversitede yüksek lisans ve doktora düzeyinde bu alanda araştırmalar vardır.

İleri teknoloji konularında faaliyet gösteren öğretim üyeleri arasında fikri hak farkındalığı yüksektir ancak, temel araştırma seviyesinden ileri gidemeyen araştırmacılar fikri haklar konusunda sınırlı bilgiye sahiptir.

Taklit ve korsan ürünlerin etkileri/tehlikeleri hakkında kamuoyunun/tüketicilerin eğitilmesine ve farkındalık oluşturulmasına yönelik olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TPE tarafından çeşitli bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmektedir. Yakın zamanda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın maddi desteği ile TOBB koordinasyonunda ve ilgili kurumların katılımıyla taklit ve korsan suçları hakkında kamu spotu oluşturulmuştur. Bunun haricinde sivil toplum kuruluşlarınca düzenlenen münferit çalışmalar bulunmaktadır.

Bu itibarla, UFHS çerçevesinde toplumsal farkındalık oluşturulması yönünde düşünülen faaliyetler aşağıdadır.

Öngörülen Faaliyetler:

Fikri haklar kavramına ilişkin toplumsal bilincin arttırılması için; çocuklarda fikri haklar bilinç ve farkındalığının arttırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir (bilgisayar oyunları, çocuk yayınları, vs.). Konuya ilişkin görsel araçlar arttırılacaktır. Sosyal medyada konunun görünürlüğü sağlanacaktır. Fikri ve sınai hak ihlallerinin ülke ekonomisine yansımalarını gösteren raporlar kamuoyu ile paylaşılacaktır. Haber yayınlarında doğru kavramların kullanılması sağlanacaktır. Kamu kurum ve kuruluşlarında telif hakları konusunda farkındalık seviyesi arttırılacaktır. Toplu hak yönetimine ilişkin tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.

Sınai hakların başvuru ve edinme süreçlerine ilişkin farkındalık oluşturulması için; TPE İnternet sitesindeki bilgiler sade ve çabuk okunur şekilde düzenlenecektir. Bu bilgilere sanayi ve ticaret odaları web sitelerinde link verilecektir. Sınai haklar başvuru kılavuzları güncellenerek yalınlaştırılacaktır. Hak sahiplerinin patent ve marka vekilleri aracılığıyla başvuru yapmalarının faydaları konusunda bilinçlendirilmelerine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Hak sahiplerine yönelik periyodik seminerler ve bilgilendirme broşürleri ile tescil belgelerinin sağladığı haklar ve bu hakların süreleri ve iptal edilme koşulları gibi konularda bilgi verilecektir. Temel yargı kararlarının özet şekilde ilgililere duyurulması için gerekli platformlar tesis edilecektir. Patent ve marka vekillerinin başvuru sahiplerine tescil neticesinde sağlanacak haklar hakkında ayrıntılı bilgi vermesi sağlanacaktır. 5846 sayılı Kanun kapsamında düzenlenen kayıt tescil belgelerinin hukuki mahiyeti konusunda farkındalık yaratmak amacıyla hak sahipleri ve eser kullanıcılarına yönelik faaliyetler yürütülecektir.

Mesleki uzmanlık seviyesinin arttırılması için; fikri haklar sektöründe çalışan meslek gruplarına yönelik eğitim programları ve istişare toplantılarının sayısı arttırılacaktır. Fikri hakların hemen her branşını kapsayacak şekilde ve toplumun her kesimine açık eğitim faaliyetleri yürütmek üzere bir Fikri Haklar Akademisi kurulacaktır.

Fikri haklar konusunun eğitim öğretim sisteminde yaygınlaştırılması için; ilk ve orta öğretimde fikri çabaya saygı ve fikri hak kavramları öğretilecektir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde fikri haklara yönelik seçmeli veya zorunlu derslerin açılması teşvik edilecektir. Üniversitelerde fikri haklar ile ilgili lisansüstü programların açılması teşvik edilecektir. Fikri haklar eğitimi konusunda yurtdışı örnekleri incelenecek ve sonuçları çalışmalarda kullanılacaktır. Tüm eğitim öğretim kademelerinde öğrencilere yönelik buluş yarışmaları, korsanla ve taklitle mücadele konulu kısa film yarışmaları vb. özendirici etkinlikler düzenlenecektir. Örgün eğitimin her seviyesinde var olan kulüplerin faaliyet alanlarına telif hakları konusunun dâhil edilmesi (Örneğin: Kültür-Edebiyat Kulübü) sağlanacaktır.

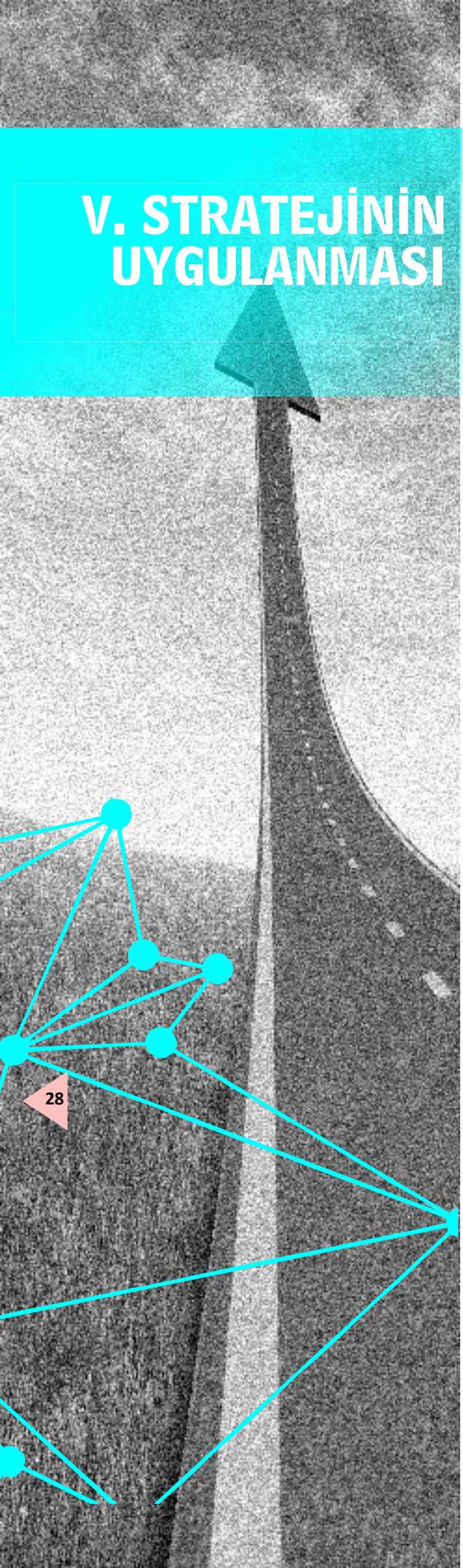
D.2. PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Fikri haklara ilişkin toplumsal algı seviyesi

Tüketici ve öğrenci grupları arasında yaptırılacak düzenli anketler ile fikri haklara ilişkin algı seviyesindeki değişiklikler gözlemlenecektir. Veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı, THGM, TPE ve TOBB tarafından yıllık olarak yaptırılacak anketler esas alınacaktır.

Fikri haklar lisansüstü programı sayısı

Fikri haklar alanında açılan ve sürdürülmekte olan lisansüstü programların sayısı takip edilecektir. Veri kaynağı olarak YÖK raporları esas alınacaktır.



V. STRATEJİNİN UYGULANMASI

Strateji, 2015-2018 aralığını kapsayan dört yıllık dönem için hazırlanmıştır. Müteakip strateji çalışması, mevcut göstergelerin gerçekleşme oranı ve paydaşların önerileri doğrultusunda 2018 yılında gerçekleştirilecektir.

Hedefler için bu çalışmada belirlenen kısa, orta ve uzun vadelerin karşılık geldiği yıllar:

- Kısa Vadeli Faaliyetler: 2015 yılı sonuna kadar,
- Orta Vadeli Faaliyetler: 2016 yılı başından 2017 yılı sonuna kadar,
- Uzun Vadeli Faaliyetler: 2018 yılının tamamı ve sonraki strateji dönemi,

şeklinde yorumlanacaktır. Kısa ve orta vadeli Faaliyetlerin mevcut strateji döneminde tamamlanması esastır.

Stratejinin izleme ve raporlanması kurumlar arasında kurulacak bir İzleme Komisyonu tarafından sağlanacaktır.

Genel amaç ve hedeflere ulaşılması için 2015-2018 dönemini kapsayan dört yıllık Eylem Planı hazırlanmıştır (EK-1). Eylem Planı uygulama dönemi içerisinde yıllık olarak revize edilebilecektir.

Eylemlerin gerçekleştirilme durumu ve hedefler kapsamında belirlenen performans göstergeleri İzleme Komisyonu tarafından altışar aylık dönemlerde gözden geçirilecektir.

Hedefler kapsamında belirlenen performans göstergelerinin mevcut durum verileri tespit edilecek; 2015 yılı da dâhil olmak üzere strateji dönemi için rakamsal hedefler belirlenecektir.

İzleme Komisyonu, Eylem Planı Gerçekleşme Durumu ve Performans Göstergeleri Gerçekleşme Oranı konulu iki ayrı rapor hazırlayacaktır. Raporlarda eylemlerin daha etkin yürütülmesi, bir sonraki yıl revize edilecek olan eylem planında yer alması gerektiği düşünülen eylem önerileri ve hedeflere ilişkin öneriler yer alacaktır.

İzleme Komisyonu'nun raporları Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu'nun altı ayda bir gerçekleşen toplantılarında Kurul üyelerine bilgi olarak sunulacaktır. Kurul önerileri doğrultusunda eylem planında gerekli revizyonlar yapılacaktır.

Stratejinin uygulanmasında STK'lar ile işbirliği içinde hareket edilmesi esastır. Strateji dönemi içerisinde gerçekleştirilen eylemlere ilişkin kurumlara iletilen öneriler, eksiklik bildirimleri, tavsiyeler teknik olarak mümkün olan ölçüde dikkate alınacaktır.

Eylemlerin uygulanmasında başta Avrupa Birliği ve Dünya Bankası olmak üzere uluslararası paydaşlar ile ortak projelerden istifade edilecektir. Ayrıca, WIPO, Dünya Gümrük Teşkilatı ve Akademisi, Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa İç Pazar Uyum Ofisi, EPO ile EPO Akademisi ve benzeri uluslararası veya bölgesel paydaşlar ile yakın işbirliği programları yürütülecektir.

EK 1. EYLEM PLANI

Hedef 1 Ülke ihtiyaçları doğrultusunda mevzuat ve uygulamanın iyileştirilerek, fikri mülkiyet haklarının etkin biçimde uygulanması.

Eylem No	Eylemin Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
1	Sınai Mülkiyet mevzuatının Avrupa Birliği ile uyumu ve TPE'nin idari kapasitesinin arttırılması için kanun tasarısının yasalaşması sağlanacaktır.	TPE	Adalet Bakanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İlgili Bakanlıklar İlgili STK'lar
2	5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda değişiklik öngören Kanun Taslağının yasalaşma süreci başlatılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	
3	TPE bünyesinde yargı kararları konular bazında elektronik ortamda sınıflandırılacak ve uzmanlarla paylaşılacaktır.	TPE	
4	Fikri haklarla ilgili Yargıtay ve yetkili mahkeme kararlarının ortak veri tabanında toplanması sağlanacaktır.	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Yargıtay Başkanlığı Adalet Bakanlığı HSYK
5	İnceleme kılavuzu olmayan alanlarda kılavuz hazırlanacak ve mevcut inceleme kılavuzları güncellenecektir.	TPE	GTHB TOBB
6	Fikri haklar alanında görev yapan uygulayıcıların katılımıyla eğitim, seminer ve çalıştaylar düzenlenecektir.	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Yargıtay Başkanlığı Adalet Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İçişleri Bakanlığı/EGM HSYK Türkiye Adalet Akademisi Üniversiteler, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
2014-2015	Suç ve cezalara dair yasal boşluğun giderilmesi, TPE idari kapasitesinin güçlendirilmesi ve vekillik sisteminin iyileştirilmesi, uygulamada yaşanan sorunların çözümü ve bilhassa akademisyenler ile üniversiteler arasında buluş sahipliğini düzenleyerek daha nitelikli bir sınai mülkiyet sistemine geçilmesi amacıyla TBMM gündeminde olan Kanun Tasarısının yasalaşması sağlanacaktır.	Kanunun yürürlüğe girmesi
2015-2018	Yasa değişikliği kapsamında: 1- Meslek birlikleri üyelerinin meslek birliğine verdikleri yetki belgelerinin içeriği ve kapsamı hakkında mevzuatta ayrıntılı hükümlere yer verilmesi 2-5846 sayılı Kanunda yer alan cezai tazminat hükmünün uygulamadan doğan ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenlenmesi 3- Toplu Hak Yönetiminin daha etkin ve şeffaf işlemesine yönelik düzenleme yapılması 4- Öksüz eserlere ilişkin AB Direktifi değerlendirilerek ülkemiz koşullarına uygun taslak düzenleme hazırlanması 5-Korsan materyallerin yargılama sonu beklenmeksizin imhasına imkân tanıyan düzenleme yapılması 6- Adil bir tarife sistemi oluşturulmasına yönelik yapı geliştirilmesi sağlanacaktır.	Kanunun yürürlüğe girmesi
2015-2016	Sınıflandırma grubu kurulacak, kararlar TPE veritabanına yüklenecek, düzenli güncelleme için gerekli altyapı kurulacaktır.	Veritabanının uzmanların kullanımına hazır hale getirilmesi
2016-2018	Veri tabanı oluşturulacaktır.	Veri tabanının oluşturulması
2015-2016	Coğrafi işaret kılavuzu hazırlanacak, kılavuz güncelleme grupları kurulacak, kılavuz revizyonu yapılacaktır	Kılavuz hazırlanması, güncellemelerin yapılması
Sürekli	Uygulayıcılara yönelik farklı türde etkinlikler düzenlenecektir.	Yıllık etkinlik sayısı: En az 2

Eylem No	Eylemin Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
7	Türk Patent Enstitüsünce sunulan çevrimiçi hizmetlerin kapsamı ve çeşitliliği, sistem kullanıcılarının ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda arttırılacaktır.	TPE	
8	Türk Patent Enstitüsü işlem süreçleri hizmet sürelerinin kısaltılması amacıyla iyileştirilecektir.	TPE	
9	Türk Patent Enstitüsünün elektronik arşiv sistemine geçmesi sağlanacaktır.	TPE	
10	Patent İşbirliği Antlaşması altında Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi yetkinliği için gerekli altyapı, uzman alımı ve eğitimi sağlanacaktır.	TPE	
11	Mahkemelerin Türk Patent Enstitüsü ve Telif Hakları Genel Müdürlüğü veritabanlarına erişimi sağlanarak anlık bilgi sorgulama imkanı sunulacaktır.	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Adalet Bakanlığı
12	Patent ve marka vekillik sınav sistemi, uygulamaya yönelik olacak şekilde yeniden düzenlenecektir.	TPE	
13	Patent ve marka vekilleri ve vekil adaylarına yönelik eğitimler düzenlenecektir.	TPE	
14	Fikri haklar konusunda bilirkişilik sistemine ilişkin iyileştirme alanları tespit edilecektir.	Adalet Bakanlığı TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	HSYK Adalet Akademisi
15	Meslek birliklerinin tek çatı altında faaliyet göstermelerine yönelik hukuki ve sistemsel altyapı oluşturulması sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Meslek Birlikleri

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
2015-2016	Elektronik başvuru ve takip sistemleri üzerinde çalışmalara devam edilecek ve henüz online işlem yapma imkanı sunulmayan hizmetlerin bu kapsama alınması sağlanacaktır.	Elektronik yolla yapılabilecek başvuru oranının %95'e çıkarılması
2015-2016	Süreç analizi yapılacak, iyileştirme alanlarının belirlendiği analiz raporu hazırlanacaktır	Analiz Raporu
2015-2016	Kağıt arşiv sisteminden elektronik arşiv sistemine geçiş amacıyla, mevcut fiziki arşivlerin taranarak elektronik olarak depolanması ve işlemlerin elektronik arşiv bilgileri üzerinden yürütülmesi sağlanacaktır. Bu yolla üçüncü kişilerin eriştiği bilgi ve erişim hızı da artırılmış olacaktır.	Fiziki arşivin tamamen elektronik arşive haline getirilmesi
2015-2018	Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi olma kriterlerinin sağlanması için yeter sayıda uzman istihdamı gerçekleştirilecektir.	Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi olma kriterlerinin sağlanması
2015-2016	TPE ve THGM veri tabanlarının UYAP ile entegre edilmesi için gerekli altyapı kurulacaktır.	TPE ve THGM veri tabanlarının UYAP ile entegre edilmesi
2015-2016	Vekillik sınav sisteminin analizi yapılacak, uygulama süreçlerini de içerecek şekilde sorular hazırlanacaktır.	Sınav sorularının en az %50'lik bölümünün uygulamaya yönelik hazırlanması
Sürekli	Yıllık eğitim müfredatı oluşturulacak, her yıl güncellenerek uygulanması sağlanacak, oluşturulacak eğitim müfredatı bilahare Akademiye devredilecektir.	Yıllık eğitim sayısı: En az 1
2015-2016	Analiz raporu hazırlanacaktır.	Analiz Raporu
2016-2018	Hukuki alt yapının kurulması için ilgili mevzuatta değişiklik yapılmasını takiben tek çatı sisteminin uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır.	Tek çatı altında faaliyet gösteren meslek birliklerinin sayısı

Hedef 2 Yargı, gümrük ve kolluk hizmetleri başta olmak üzere ilgili birimlerde yeterli beşeri ve kurumsal kapasite oluşturularak, fikri hakların etkin biçimde denetlenmesi ve korunması.

Eylem No	Eylemin Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
1	Coğrafi işaretlerin tescili öncesi ürün özelliklerindeki kriterlerin ölçülebilir şekilde tanımlanması amacıyla Türk Patent Enstitüsü ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı arasında işbirliği protokolü geliştirilecektir.	GTHB TPE	TOBB
2	Transit geçişlerdeki gümrük uygulamalarına yönelik TÜBİTAK olarak kurumlar arası koordinasyon toplantıları düzenlenecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Yargıtay Başkanlığı HSYK TPE
3	Fikri haklar alanındaki uyuşmazlıklar bakımından alternatif çözüm yolları ve arabuluculuk sistemi teşvik edilecektir.	Adalet Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE	
4	Kolluk birimlerinin etkinliğini artırmak için İl Denetim Komisyonlarına Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılması ve Maliye Bakanlığı'nın denetimlerde etkin rol alması sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Maliye Bakanlığı İçişleri Bakanlığı/EGM
5	İhtisas mahkemesi sayısının arttırılması sağlanacaktır.	HSYK	Adalet Bakanlığı
6	Kolluk birimlerinin etkinliğini artırmak için teorik, uygulamalı ve koordinasyon ağırlıklı eğitimler düzenlenecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığ
7	Fikri hak ihlallerinde, kolluk birimlerinin resen el koyduğu olaylarda, hak sahiplerine kolay erişim sağlayabilmeleri için, hak sahibi ve temsilcilerinin irtibat bilgilerini içeren bir veritabanı oluşturulacaktır.	TOBB	Adalet Bakanlığı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İçişleri Bakanlığı/EGM Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE TÜSİAD YASED
8	İl denetim komisyonlarının korsanlıkla mücadeledeki etkinliğinin artırılmasına yönelik iyileştirme alanları tespit edilecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	İçişleri Bakanlığı/EGM
9	Korsan faaliyetlerle mücadelede il denetim komisyonlarının etkin ve anında denetim yapabilmesi ve suçun delillendirilmesi için gerekli teknik cihaz ve araçlar temin edilecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	İçişleri Bakanlığı/EGM

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
2015-2016	İki kurum arasında yapılacak bir protokole istinaden, coğrafi işaretlerin tescili öncesi ürün spesifikasyonlarının oluşturulması aşamasında kriterlerin ölçülebilirliği ve kontrol edilebilirliği sağlanacaktır.	Protokol yapılması
2016-2017	Transit geçiş konusunda Gümrük Kanunu, sınai haklarla ilgili gümrük uygulamalarına ilişkin hüküm içeren bütün yasal düzenlemeler ve yargı kararları (ATAD ve Yargıtay) ile birlikte değerlendirilerek ortak bir politika belirlenmesi sağlanacaktır.	Yılda 1 kez
Sürekli	Fikri haklar alanında bazı uyuşmazlıklarda arabuluculuk müessesinin daha yaygın kullanımına yönelik eğitim faaliyetleri yürütülecektir.	Yılda 1 kez
2015-2018	Maliye Bakanlığı ile görüşmeler başlatılacak ve uygun görülmesi halinde işbirliği protokolü imzalanacaktır.	Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılım sağladığı İl Denetim Komisyonu sayısı
2015-2018	Fikri haklar uyuşmazlığının belirli sayıda olduğu illerde ihtisas mahkemesi kurulması sağlanacaktır.	En az 1 yeni mahkeme açılması
Sürekli	Farklı mevzuat altında aynı amaca yönelik hareket eden kolluk kuvvetlerinin eşgüdüm ve işbirliğinin arttırılması amacıyla eğitim programları hazırlanacaktır.	Yılda en az 1 kez
2015-2016	Özel sektör tarafından oluşturulacak veritabanında, Türkiye'de fikri haklara ilişkin hak sahipleri, temsilcileri ve distribütörlerinin iletişim bilgileri yer alacaktır. Bu veritabanı, tüm kolluk ve yargı teşkilatının kullanımına açık olacaktır.	Veritabanı kurulması
2015-2016	Mevcut durum raporu ve ihtiyaç analizi hazırlanacaktır.	Analiz raporu
2015-2016	Teknik cihaz ve araçlara yönelik ihtiyaç analizi yapılacak, analiz sonucunda belirlenen cihazlar temin edilecektir.	Temin edilen teknik cihaz sayısı

Hedef 3	Piyasa algısı ve değere dönüştürme altyapısı geliştirilerek, fikri hakların ticarileştirilmesine ilişkin mekanizmaların etkinliğinin arttırılması.		
Eylem No	**Eylemin Adı**	**Sorumlu Kuruluş**	**İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar**
1	Fikri haklar alanında devletçe sunulan teşvik sistemlerinin mevcut durum ve etki analizi yapılacak ve teşvik rehberi hazırlanacaktır.protokolü geliştirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı TPE TÜBİTAK KOSGEB TOBB TİSK
2	TÜBİTAK 1602 Patent Destek Programının bilinirliğini arttırılacaktır.	TÜBİTAK	TPE Üniversiteler İlgili kurum ve kuruluşlar
3	Fikri haklara yönelik destekler ticarileşme odaklı yeniden yapılandırılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı TPE TÜBİTAK KOSGEB TOBB TİSK
4	Üniversiteler bünyesinde geliştirilen fikri ürünler için (buluş, tasarım, yeni bitki çeşidi) tescil başvurusu ve elde edilen hakların sürdürülmesi için gerekli mali kaynağın teminine yönelik çalışma yapılacaktır.	YÖK	Üniversiteler TPE TÜBİTAK
5	Üniversitelerde fikri mülkiyet haklarının ticarileştirilmesinden elde edilen gelirlerden yapılan kesintinin azaltılmasına yönelik çalışma yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı YÖK	Üniversiteler TPE
6	KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı ile Tasarım ve Sınai Mülkiyet Hakları Desteklerinin bilinirliği arttırılacaktır.	KOSGEB	Hazine Müsteşarlığı TPE TOBB TESK TİSK

	Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
	2015-2016	Mevcut teşvik uygulamalarına ilişkin envanter çıkarılacak ve kullanıcılar için teşvik rehberi hazırlanacaktır.	Teşvik rehberi
	2015-2018	1602 Programı hakkında tanıtıcı dokümanlar oluşturulacak ve bilgi verici etkinlikler düzenlenecektir.	1602 Programı başvurularının yıl bazında en az %10 artışı
	2015-2016	Sınai hakların oluşumundan tescil ve ticarileşmesine ilişkin tüm süreçlere yönelik teşvik mekanizmalarının kullanıcı dostu olacak şekilde etkinleştirilmesi sağlanacaktır.	Güncellenen teşvik mekanizmaları
	2015-2016	Üniversitelerin fikri mülkiyet portföylerini oluşturmaları amacıyla bütçelerine harcama kalemi olarak hak başvurusu ve muhafazası için yapılacak masrafları koyabilmelerine ve başvuru konusu yapılacak fikri değerlerin tespitine yönelik mekanizmaları oluşturmalarına yönelik mevzuat oluşturulması için çalışma yapılacaktır.	Çalışma Raporu
	2015-2016	Üniversitelerde Ar-Ge ve diğer yaratıcı faaliyetleri özendirmek amacıyla Döner Sermaye mevzuatı ve vergi mevzuatı kapsamında fikri hakların ticarileştirilmesinden elde edilen gelirlerden yapılan kesintilerde azaltma yapılıp yapılamayacağı değerlendirilecektir. Uygun görüldüğü takdirde belirlenen oranlarda azaltma için gerekli mevzuat çalışması yapılacaktır	Çalışma Raporu
	2015-2018	Daha fazla İşletmenin, daha fazla miktarlarda bu desteklerden faydalanması sağlanacaktır.	Desteklerden faydalanan işletme sayısının yıl bazında en az %10 artışı

Eylem No	Eylemin Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
7	Sınai hakların ticari değer olarak nakdi değerlemesinin yapılabildiği ve alınıp satılabildiği bir piyasa sistemi kurulması amacıyla ülke örnekleri incelenecek ve yasal altyapı çalışmaları yapılacaktır.	TPE Hazine Müsteşarlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı SPK Borsa İstanbul Üniversiteler Teknoparklar
8	Teknoloji Transferi Platformu oluşturulacaktır.	TPE	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler TTO'lar
9	Fikri hakların yoğun olduğu endüstrilerin ekonomik performans ve kalkınmaya etkisi incelenecektir.	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı Maliye Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı TOBB TÜSİAD YASED TİSK Meslek Birlikleri TÜİK
10	Ülkenin sosyoekonomik yapısının telif haklarına etkisini inceleyen raporlar hazırlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	TÜİK Üniversiteler Meslek Birlikleri İlgili STK'lar
11	Fikir ve sanat eserleri üretimine ilişkin istatistikî verilere kaynak oluşturacak ekonomik göstergelerin belirlenmesi ve istatistiki verilerin raporlanması sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Kalkınma Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı TÜİK Üniversiteler STK'lar
12	Telif Hakları Genel Müdürlüğü'nün idari kayıtları ile ilgili meslek kuruluşlarının kayıtları, istatistik üretmek amacıyla yeniden tasarlanacak ve kayıtlarda iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TÜİK	Maliye Bakanlığı TOBB TESK Meslek birlikleri
13	Fikir ve Sanat Eserleri Veritabanı oluşturulacaktır	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	TÜİK Meslek Birlikleri

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
2015-2016	Patentin ticarileşme sürecini hızlandırarak kolaylaştırmak, Ar-Ge süreci sonucunda ortaya çıkan fikri mülkiyet ürünlerinin satılabilmesine katkıda bulunmak, bu yolla özellikle patentlerin ekonomik ve teknolojik gelişmeye olan katkısını artırmak amaçlanmaktadır.	Yasal mevzuata ilişkin analiz raporu
2015-2016	2011/108 sayılı BTYK kararı kapsamında "Teknoloji Transferi Platformu" internet sitesi oluşturulacaktır.	Teknoloji Transferi Platformu oluşturulması
2015-2016	Türkiye'de patent, marka, tasarım, coğrafi işaret ve telif haklarının yoğun olduğu sektörlerin istihdam ve GSMH'ya katkısının tespit edilmesi, taklit ve korsan endüstrisinin istihdam ve GSMH'ya etkisi ile vergi kaybının tespit edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Analiz raporunun hazırlanması
2017-2018	Çeşitli araştırma (anket vs.) yöntemleri kullanılarak rapor hazırlatılacaktır.	İnceleme raporları
2016-2017	İlgili kurumlar ile sivil toplum kuruluşlarından elde edilen veriler üzerinden bir rapor hazırlanacaktır.	Sonuç raporu
2016-2018	İstatistikî rapor üretmek amacıyla THGM kayıtlarını iyileştirme çalışmaları kapsamında çeşitli eğitim ve toplantı yapılacaktır.	Yılda en az 1 toplantı
2017-2018	Fikir ve sanat eserlerine ilişkin eser sahibi, basım yılı gibi künye bilgilerinin yer alacağı, bilgilendirme amacı taşıyan bir veritabanı tasarlanacak ve oluşturulacaktır.	Veritabanı oluşturulması

Hedef 4	Fikri haklar sistemi konusunda toplumsal bilinç arttırılarak, fikre ve bilgiye saygılı bir bilgi toplumu olma hedefine katkı sağlanması.		
Eylem No	**Eylemin Adı**	**Sorumlu Kuruluş**	**İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar**
1	Fikri haklara ilişkin görsel-işitsel materyallerin arttırılması ve bu materyallerin kamuya sunulması sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE	RTÜK TRT TOBB Meslek Birlikleri
2	Kamu kurum ve kuruluşlarında telif hakları konusunda farkındalık seviyesi arttırılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Üniversiteler ve ilgili kamu kurumları
3	Yaygın eğitim kurumu yöneticilerine ve eğitmenlere fikri haklar konusunda eğitimler verilecektir.	MEB	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE
4	5846 sayılı Kanun kapsamında düzenlenen kayıt tescil belgelerinin hukuki mahiyeti konusunda farkındalık yaratmak amacıyla hak sahipleri ve eser kullanıcılarına yönelik faaliyetler yürütülecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	
5	Toplu hak yönetimine ilişkin tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Valilikler Belediyeler RTÜK TOBB TESK Meslek Birlikleri
6	"Bandrol Uygulaması" hakkında ayrıntılı bilgi kitapçıkları hazırlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	İçişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Meslek Birlikleri
7	Yazılı ve görsel medyada fikri hak kavramlarının yanlış kullanımına ilişkin düzeltmeler yapılacaktır.	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM	Haber ajansları
8	Okul öncesi eğitim kurumlarında yaratıcı faaliyetlerin yaygınlığı ve etkinliği araştırılacaktır.	MEB	YÖK TTGV İlgili meslek kuruluşları ve STK'lar

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
Sürekli	Fikri haklara ilişkin spot film, afiş, broşür vb. hazırlanarak gazete-dergi ilanı, sergi, internet siteleri ve radyo televizyon kuruluşları gibi araçlarla kamuya sunulması sağlanacaktır.	Yılda en az 2 tanıtım etkinliği
2015-2016	Kamu kurumlarınca yürütülen iş ve işlemlerde telif hakları alanında dikkat edilmesi gereken konuların ele alınacağı bilgilendirici etkinlikler düzenlenecek ve dokümanlar hazırlanacaktır.	Yılda en az 1 etkinlik
2015-2017	Eğitimlerin düzenlenmesi.	Yılda en az 1 etkinlik
2015-2016	Kayıt-tescil işleminin niteliği, kayıt-tescil belgesinin ihtiva ettiği haklar ve işlevi konusunda kitapçık ve broşürler hazırlanacaktır.	Kitapçık ve broşür
Sürekli	Meslek birlikleri ve lisanslama faaliyetleri konusunda başta umuma açık mahaller ile radyo ve televizyon kuruluşları olmak üzere eser kullanıcılarını bilgilendirmeye yönelik afiş, broşür ve el kitapçıkları gibi materyallerin hazırlanması ve dağıtılması sağlanacaktır.	Yılda en az 1 etkinlik
2015-2016	Soruşturma ve kovuşturma faaliyeti yürütenler ile bilirkişilere yönelik olarak "Bandrol Uygulaması" hakkında yıllar itibariyle değişiklik arz eden mevzuat ve uygulamaya ilişkin ayrıntılı bilgi kitapçıkları hazırlanacaktır.	Kitapçık
Sürekli	Yayınların düzenli olarak takip edilmesi, kavramsal yanlışlıkların düzeltilmesi için girişimde bulunulması sağlanacaktır.	Düzeltilen yayın sayısı
2015-2016	Yapılacak bilinçlendirme çalışmalarında izlenecek yöntem ve kaynak gereksinimi tespit edilecektir.	Araştırma raporu

Eylem No	Eylemin Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
9	İlk ve ortaöğretim programları ile üniversitelerin ders programlarında inovasyon ve fikri haklara ilişkin konulara yer verilecektir.	MEB YÖK	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE TÜBİTAK KOSGEB İlgili meslek kuruluşları ve STK'lar
10	Ortaöğretimde yaratıcılığı, tasarımı teşvik edici yarışma, proje ve faaliyetler yürütülecektir.	MEB	TPE Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM YÖK TTGV İlgili meslek kuruluşları ve STK'lar
11	Belirli gün ve haftalar programına "26 Nisan Dünya Fikri Mülkiyet Günü" eklenecektir.	MEB	Kültür ve Turizm Bakanlığı/THGM TPE İlgili meslek kuruluşları ve STK'lar
12	Fikri Haklar Akademisi kurulması sağlanacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı TPE	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler
13	Farklı düzey ve disiplinlere yönelik eğitim modülleri oluşturulacaktır.	TPE	YÖK Üniversiteler
14	Üniversitelerde, tarımsal araştırma merkezlerinde ve ıslahla uğraşan özel sektör firmalarında bitki ıslahçısı hakkı konusunda farkındalık artırılacaktır.	GTHB (BÜGEM)	TPE YÖK TÜSİAD TİM

Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
2015-2018	Öğretim programlarına fikri haklarla ilgili konular eklenecektir.	Program güncellemesi
2015-2018	Farklı türde proje ve faaliyetler yürütülecektir	Yılda En az 5 proje ve faaliyet
2015-2016	Belirli gün ve haftalar programına "26 Nisan Dünya Fikri Mülkiyet Günü" eklenecektir.	"Dünya Fikri Mülkiyet Günü"nün belirli gün ve haftalar programına dâhil edilmesi.
2015-2016	Yasal altyapı analizi, etki analizi, paydaş analizi, mevzuat hazırlanması, müfredat oluşturulması gerçekleştirilecektir.	Fikri Haklar Akademisinin faaliyete geçmesi
2015-2016	Farklı düzeyde katılımcılara yönelik sınai mülkiyet eğitim modülleri oluşturulacaktır.	En az 2 modül
2015-2016	Islah faaliyetleri sonucunda geliştirilen ürünlere yönelik kayıt altına aldırmayla yetinmeden bitki ıslahçı hakkı için de başvurulması gerektiği yolunda algı oluşturulması ve bu hakkın yurtiçinde ve yurtdışında elde edilmesinin avantajlarının açıklanması amacıyla bilgilendirici etkinlikler düzenlenecek ve dokümanlar hazırlanacaktır.	Yılda en az 1 etkinlik

EK 2. KATILIMCI KURUM ve KURULUŞLAR

Ulusal Fikri Haklar Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları Türk Patent Enstitüsü Başkanlığınca koordine edilmiştir. Çalışmaların ana paydaşı Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğüdür. Strateji belgesi hazırlık çalışmalarına destek veren kurum ve kuruluşlar:

Kamu Kurumları

Yargıtay Başkanlığı
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)
Adalet Bakanlığı
Avrupa Birliği Bakanlığı
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Ekonomi Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü
Kalkınma Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)
Sağlık Bakanlığı
Hazine Müsteşarlığı
Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK)
Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)
Rekabet Kurumu
Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK)
Gelir İdaresi Başkanlığı
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Diğer

Ankara Fikri ve Sınai Haklar Mahkemesi
Ankara Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi
Ege Üniversitesi (EBİLTEM)
İstanbul Bilgi Üniversitesi
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ Teknokent)
Sabancı Üniversitesi
The Anti-Counterfeiting Network (REACT)
Türkiye Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği (AIPPI)
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)
Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED)
Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği

EK 3. FİKRİ HAKLARA İLİŞKİN ULUSAL MEVZUAT

A. Yürürlükteki Mevzuat

1. Telif Hakları:

a. 05.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
b. 10.03.1999 tarihli Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük
c. 30.01.2003 tarihli Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri Tip Statüsü
d. 2013/5260 sayılı Fikir ve Sanat Eserlerinin Çoğaltılmasına Yarayan Teknik Cihazlar ile Boş Taşıyıcı Materyallerin İmalat veya İthalatında Yapılacak Kesinti Oranlarının Belirlenmesine İlişkin Karar
e. 2006/10880 sayılı Güzel Sanat Eserleri, İlim ve Edebiyat Eserleri ile Musiki Eserlerinin El Yazısıyla Yazılmış Asıllarının Satış Bedellerinden Pay Verilmesine İlişkin Karar
f. 17.05.2006 tarihli Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelik
g. 08.11.2001 tarihli Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
h. 18.04.2005 tarihli Fikir ve Sanat Eserlerinin Tespit Edildiği Materyallerin Dolum, Çoğaltım ve Satışını Yapan veya Yayan İşletmelerin Sertifikalandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
i. 08.06.2004 tarihli Eser, İcra, Yapım ve Yayınların Kullanılması ve/veya İletilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
j. 04.09.1986 tarihli Fikir ve Sanat Eserleri Sahiplerinin Verecekleri Yetki Belgesi hakkında Yönetmelik
k. 16.11.1997 tarihli Fikir ve Sanat Eserlerinin İşaretlenmesine İlişkin Yönetmelik
l. 16.12.1997 tarihli Eser Sahibinin Haklarına Komşu Haklar Yönetmeliği
m. 13.04.2006 tarihli Fikir ve Sanat Eserlerini İçeren Taşıyıcı Materyaller ile Bu Eserlerin Çoğaltılmasına Yarayan Teknik Cihazların Bedellerinden Yapılan Kesintilerin Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
n. 06.11.2010 tarihli Fikrî Haklar Ortak Veritabanı Yönetmeliği
o. 23.01.2007 tarihli Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik
p. 11.08.2009 tarihli Denetim Komisyonu Başkan ve Üyelerine İkramiye Ödenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

2. Patent ve Faydalı Model:

a. 24.06.1995 tarih ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
b. 03.11.1995 tarih ve 4128 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
c. 22.06.2004 tarih ve 5194 sayılı Bazı kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
d. 05.11.1995 tarih ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye İlişkin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik
e. 09.01.2001 tarihli Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye'de Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik
f. 01.04.2005 tarihli Patent İşbirliği Antlaşması Yönetmeliği
g. 21.04.2009 tarihli Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

3. Marka:

a. 24.06.1995 tarihli 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
b. 03.11.1995 tarih ve 4128 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
c. 22.06.2004 tarih ve 5194 sayılı Bazı kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
d. 09.04.2005 tarihli 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik
e. 28.01.2009 tarih ve 5833 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
f. 12.03.1999 tarihli Markaların Uluslararası Tesciline İlişkin Madrid Anlaşması ve Bu Anlaşmaya İlişkin Protokolün Uygulanmasına Dair Yönetmelik
g. 28.01.2012 tarihli Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ

4. Endüstriyel Tasarım:

a. 24.06.1995 tarihli 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
b. 03.11.1995 tarih ve 4128 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
c. 22.06.2004 tarih ve 5194 sayılı Bazı kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
d. 07.02.2006 tarihli 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik
e. 21.04.2009 tarihli Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

5. Entegre Devre Topoğrafyaları:

a. 22.04.2004 tarih ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun
b. 30.12.2004 tarihli Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik

6. Coğrafi İşaretler:

a. 24.06.1995 tarih ve 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
b. 03.11.1995 tarih ve 4128 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
c. 22.06.2004 tarih ve 5194 sayılı Bazı kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
d. 23.10.2008 tarih ve 5805 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
e. 05.11.1995 tarihli 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye İlişkin Uygulama Yönetmeliği
f. 555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (21.04.2009)

7. Islahçı Hakları/Bitki Çeşitliliği:

a. 31.10.2006 tarihli 5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu
b. 08.01.2004 tarihli 5042 Sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun
c. 13.01.2008 tarihli Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınmasına Dair Yönetmelik
d. Kamu Kurum Ve Kuruluşlarında Çalışan Görevlilerin Islahçı Hakkından Yararlanmasına İlişkin Yönetmelik
e. 12.08.2004 tarihli Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına Dair Yönetmelik
f. 12.08.2004 tarihli Çiftçi İstisnası Uygulama Esasları Yönetmeliği

8. Ticari Sır (Dolaylı mevzuat):

a. 23.2.2006 tarih ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu
b. 14.1.1970 tarih ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu
c. 19.10.2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu
d. 26.9.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
e. 13.01.2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
f. 09.10.2003 tarih ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu
g. 06.12.2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
h. 07.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
i. 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu

9. Geleneksel Bilgi ve Kültürel İfadeler/Folklor

Geleneksel bilgi ve folklor konusunda münferit bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Geleneksel bilginin yapısına göre, Marka Mevzuatı, Patent mevzuatı, Telif Hakları Mevzuatı, Coğrafi İşaret Mevzuatı, Ticari Sır Mevzuatı, Faydalı Model ve Yeni Bitki Çeşitleri Mevzuatı konusuna girmekte olup, tüm bu mevzuat çerçevesinde Geleneksel Bilgi korumaya tabidir.

B. Tasarı Taslakları

Patent, Marka ve Tasarım mevzuatında değişiklik öngören kanun tasarısı hakkında Komisyon görüşmeleri tamamlanmış olup, tasarı Genel Kurul gündemine alınmıştır. Entegre Devre Topografyaları Kanununda yer alan ceza hükümlerinin de Avrupa Birliği direktifleri ve Türk Ceza Hukuku hükümlerine uyumlu olarak değiştirilmesi hakkında bir kanun tasarısı mevcuttur. Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı TBMM Adalet Komisyonundadır.

EK 4. TÜRKİYE'NİN FİKRİ HAKLAR ALANINDA TARAF OLDUĞU ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

1. Uluslararası Örgütler:

a. Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) Kuruluş Sözleşmesi
b. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) Kuruluş Anlaşması ve ekindeki Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması
c. Avrupa Patent Sözleşmesi (EPC)
d. Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliği (UPOV)

2. Sınai Mülkiyet Hakları:

a. Sınai Mülkiyetin Korunmasına Dair Paris Sözleşmesi
b. Patent İşbirliği Antlaşması (PCT)
c. Patent Kanunu Antlaşması (PLT) (Yürürlüğe girmedi)
d. Marka Kanunu Antlaşması (TLT)
e. Marka Kanununa İlişkin Singapur Antlaşması (Yürürlüğe girmedi)
f. Mikroorganizmaların Uluslararası Saklanmasına İlişkin Budapeşte Antlaşması
g. Tasarımların Uluslararası Tesciline İlişkin Lahey Anlaşması (Cenevre Metni)
h. Madrid Anlaşması'na İlişkin Protokol
i. Tasarımların Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması
j. Marka Tescilinde Eşyaların ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Nice Anlaşması
k. Patentlerin Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Strasburg Anlaşması (IPC)
l. Markaların Figüratif Elemanlarının Sınıflandırılmasına İlişkin Viyana Anlaşması
m. Menşe İşaretlerinin Korunması ve Uluslararası Tesciline İlişkin Lizbon Anlaşması (Yürürlüğe girmedi)

3. Telif Hakları:

a. WIPO İcralar ve Fonogramlar Andlaşması
b. WIPO Telif Hakları Andlaşması
c. Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi
d. İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları Ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesi
e. Görme ve Yazma Engelli Kişilerin Yayımlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına İlişkin Marakeş Anlaşması (Yürürlüğe girmedi.)

Yayına Hazırlayan **TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ YAYIN KURULU** *Haziran 2015*

